

Γλωσσικές Γέφυρες, Ανθεκτικές Νοοτροπίες

Κλάδος Σπάρτης (Ελλάδα) - Οδηγός Γλωσσικής και Πολιτισμικής Ένταξης

Ένας πρακτικός οδηγός κατάρτισης για την υπέρβαση γλωσσικών εμποδίων, την ψηφιακή και διαδραστική γλωσσική μάθηση και την οικοδόμηση πολιτισμικών γεφυρών μεταξύ νέων προσφύγων, μεταναστών και ντόπιων.

ΓΛΩΣΣΑ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΨΗΦΙΑΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

ΕΝΤΑΞΗ

Γεφυρώνοντας τις γλώσσες.
Καταρρίπτοντας τα εμπόδια.
Ενδυναμώνοντας τις φωνές.

Συγχρηματοδοτείται
από την Ευρωπαϊκή
Ένωση

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή στον οδηγό.....	4
1.1 Σκοπός του οδηγού.....	4
1.2 Πλαίσιο του έργου.....	4
1.3 Ομάδες-στόχοι.....	5
1.4 Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτόν τον οδηγό.....	5
1.5 Μαθησιακή προσέγγιση.....	5
1.6 Η σχέση γλώσσας, πολιτισμού και κοινωνικής συνοχής.....	6
2. Θέτοντας τα θεμέλια: η πραγματικότητα του γλωσσικού εμποδίου και η ανάλυση αναγκών. . .	7
2.1 Γιατί το γλωσσικό εμπόδιο είναι κρίσιμο;.....	7
2.2 Το πλαίσιο της Σπάρτης: η τρέχουσα κατάσταση.....	7
2.3 Γνωρίζοντας τα προφίλ των συμμετεχόντων.....	7
2.4 Πρακτικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο ανάλυσης αναγκών και επιπέδου.....	8
Ενότητα Α - Γενικές πληροφορίες.....	8
Ενότητα Β - Αυτοαξιολόγηση (κλίμακα 1-5).....	8
Ενότητα Γ - Προτεραιότητες και στόχοι.....	8
2.5 Δημιουργία ασφαλούς και συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος.....	8
2.6 Βασικά συμπεράσματα.....	9
3. Καινοτόμες και ψηφιακές προσεγγίσεις γλωσσικής μάθησης.....	10
3.1 Γιατί οι παραδοσιακές μέθοδοι δεν επαρκούν.....	10
3.2 Αρχές διαδραστικής και βασισμένης σε εργασίες διδασκαλίας γλώσσας (CLT).....	10
3.3 Ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες.....	11
3.4 Τεχνικές παιχνιδιού ρόλων και προσομοίωσης.....	11
3.5 Καλλιέργεια πρακτικών δεξιοτήτων μέσω γλωσσικών παιχνιδιών.....	12
3.6 Πρακτικό εργαλείο: Πρότυπο εβδομαδιαίου σχεδιασμού ενότητας.....	12
3.7 Βασικά συμπεράσματα.....	12
4. Πολιτισμική ευαισθητοποίηση και κοινωνικές γέφυρες.....	13
4.1 Η επίδραση των πολιτισμικών διαφορών στη γλωσσική μάθηση.....	13
4.2 Πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής: μέθοδος και εφαρμογή.....	13
4.3 Ψηφιακή αφήγηση ιστοριών.....	13
4.4 Μοντέλα αλληλεπίδρασης ντόπιων και προσφύγων.....	14
4.5 Καταπολέμηση προκαταλήψεων και στερεοτύπων.....	14
4.6 Πρακτικό εργαλείο: Κατάλογος ελέγχου διαπολιτισμικής εκδήλωσης.....	14
4.7 Βασικά συμπεράσματα.....	15
5. Ατομική γλωσσική υποστήριξη και καθοδήγηση.....	16
5.1 Τι είναι το μοντέλο γλωσσικής καθοδήγησης;.....	16
5.2 Η διαδικασία αντιστοίχισης μέντορα και συμμετέχοντα.....	16
5.3 Ατομικές συνεδρίες ανατροφοδότησης.....	16
5.4 Παραδείγματα από το πεδίο: συνεργασίες τοπικών ΜΚΟ και κέντρων μεταναστών.....	16
5.5 Πρακτικό εργαλείο: Έντυπο παρακολούθησης καθοδήγησης.....	17
5.6 Βασικά συμπεράσματα.....	17
6. Ο ρόλος της γλώσσας στην κοινωνική ένταξη.....	18
6.1 Χρήση της γλώσσας σε σενάρια καθημερινής ζωής.....	18
6.2 Επιτόπιες επισκέψεις σε τοπικές επιχειρήσεις και φορείς.....	18
6.3 Δρόμοι συμμετοχής σε κοινοτικές εκδηλώσεις.....	19
6.4 Η γλώσσα ως γέφυρα προς την εκπαίδευση και την απασχόληση.....	19
6.5 Βασικά συμπεράσματα.....	19
7. Μέτρηση, αξιολόγηση και παρακολούθηση.....	20
7.1 Αξιολόγηση επιπέδου βάσει των προτύπων CEFR.....	20
7.2 Η διαδικασία προ-τεστ / μετα-τεστ.....	20
7.3 Ημερήσια/εβδομαδιαία έντυπα αξιολόγησης.....	20
7.4 Μηχανισμοί ανατροφοδότησης συμμετεχόντων και συντονιστών ομάδας.....	21
7.5 Δείκτες επιτυχίας.....	21
7.6 Πρακτικό εργαλείο: Πρότυπο καταλόγου ελέγχου CEFR.....	21
7.7 Βασικά συμπεράσματα.....	22
8. Ανάπτυξη και διάχυση του ψηφιακού οδηγού γλώσσας.....	23
8.1 Η διαδικασία δημιουργίας του περιεχομένου του οδηγού.....	23
8.2 Προσβασιμότητα μέσω ενσωμάτωσης κωδικών QR.....	23
8.3 Διάχυση μέσω eTwinning και EPAL.....	23
8.4 Ιστότοπος του έργου και στρατηγική κοινωνικών δικτύων.....	24
8.5 Πολυγλωσσική πρόσβαση.....	24
8.6 Βασικά συμπεράσματα.....	24
9. Παραρτήματα και πόροι.....	25

9.1 Χρήσιμοι σύνδεσμοι και πλατφόρμες.....	25
9.2 Τοπικές υπηρεσίες υποστήριξης προσφύγων (Σπάρτη/Ελλάδα).....	25
9.3 Οπτικοακουστικοί πόροι.....	25
9.4 Πρότυπα εντύπων αξιολόγησης και ερωτηματολογίων.....	25
9.5 Βασικά συμπεράσματα.....	26
10. Συστάσεις για τους εμπλεκόμενους φορείς.....	27
10.1 Για εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας και εκπαιδευτές.....	27
10.2 Για τοπικά σχολεία και εκπαιδευτικούς.....	27
10.3 Για ΜΚΟ.....	27
10.4 Για τοπικές αρχές.....	27
10.5 Διατομεακή συνεργασία.....	27
10.6 Βασικά συμπεράσματα.....	28
11. Συμπέρασμα.....	29
Μήνυμα προς τους συμμετέχοντες.....	29
Μήνυμα προς τους εμπλεκόμενους φορείς.....	29
Κοιτάζοντας μπροστά.....	29
Παράρτημα 1: Χρήση αυτού του οδηγού σε δραστηριότητες κατάρτισης και καθοδήγησης.....	30
1. Προτεινόμενη δομή εργαστηρίου.....	30
2. Προτεινόμενο μοντέλο διευκόλυνσης LTTA2 επτά συνεδριών.....	30
3. Πώς μπορούν οι μέντορες να χρησιμοποιήσουν τις ασκήσεις.....	31
4. Δημιουργία συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος.....	31
5. Ευελιξία και προσαρμογή.....	31

1. Εισαγωγή στον οδηγό

1.1 Σκοπός του οδηγού

Ο παρών οδηγός αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του ελληνικού σκέλους της Σύμπραξης Μικρής Κλίμακας Erasmus+ στον τομέα της Νεολαίας, «Ένταξη Ανθεκτικών Νοοτροπιών: Δεξιότητες για Πρόσφυγες και Νέους σε Μειονεκτική Θέση» (KA210-YOU), με ιδιαίτερη έμφαση στην υπέρβαση των γλωσσικών εμποδίων, στην ανάπτυξη ψηφιακών και διαδραστικών μεθόδων γλωσσικής μάθησης και στην ενίσχυση της πολιτισμικής ευαισθητοποίησης.

Ο οδηγός σχεδιάστηκε ως παραδοτέο της βραχυχρόνιας κοινής δραστηριότητας κατάρτισης προσωπικού (LTTA2), «Γεφυρώνοντας πολιτισμούς μέσω της γλώσσας και της ένταξης μεταναστών και προσφύγων», η οποία πραγματοποιήθηκε στη Σπάρτη, στην Ελλάδα. Συγκεντρώνει, σε συστηματική, επαναλήψιμη και μεταφέρεσιμη μορφή, τις μεθόδους, τα εργαλεία και τις εμπειρίες που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας αυτής.

Στόχος μας είναι να προσφέρουμε σε εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτές γλώσσας, εκπροσώπους ΜΚΟ, εκπαιδευτικούς και στελέχη τοπικών αρχών έναν συγκεκριμένο, δοκιμασμένο στο πεδίο πόρο, τον οποίο μπορούν να εφαρμόσουν άμεσα και βήμα προς βήμα όταν εργάζονται με νέους πρόσφυγες και μετανάστες. Αντί να προτείνει ένα θεωρητικό πλαίσιο, ο οδηγός επιδιώκει να απαντήσει στο πρακτικό ερώτημα: «Πώς μπορώ να υλοποιήσω σήμερα μια συνεδρία, με αυτή την ομάδα, χρησιμοποιώντας αυτό το υλικό;»

1.2 Πλαίσιο του έργου

Ο οδηγός αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Ένταξη Ανθεκτικών Νοοτροπιών: Δεξιότητες για Πρόσφυγες και Νέους σε Μειονεκτική Θέση», μιας σύμπραξης μικρής κλίμακας Erasmus+ στον τομέα της νεολαίας, η οποία φέρνει σε συνεργασία οργανισμούς από την Ισπανία, την Ελλάδα και την Τουρκία. Το έργο αποσκοπεί στην υποστήριξη της κοινωνικής, οικονομικής και ψυχολογικής ένταξης νέων προσφύγων και ατόμων σε μειονεκτική θέση, ενισχύοντας την απασχολησιμότητα, τις επιχειρηματικές τους ικανότητες και την ψυχοκοινωνική ανθεκτικότητά τους.

Το έργο υλοποιείται επί 12 μήνες, από 01/09/2025 έως 31/08/2026, με συνολικό προϋπολογισμό επιχορήγησης 60.000 €. Η σύμπραξη του έργου αποτελείται από τους ακόλουθους τρεις οργανισμούς:

- **Asociación AIGB (de Investigaciones Geobiológicas) - Ισπανία, Λας Πάλμας ντε Γκραν Κανάρια:** ο αιτών οργανισμός, με εξειδίκευση στην απασχολησιμότητα, την επιχειρηματικότητα και τις διασυνδέσεις με την αγορά εργασίας.
- **Spartan Studies Society - Ελλάδα, Σπάρτη:** ο εταίρος που υποστηρίζει τον παρόντα οδηγό, αναπτύσσοντας καινοτόμες προσεγγίσεις στη γλωσσική εκπαίδευση, την πολιτιστική κληρονομιά και την κοινωνική ένταξη.
- **International Daphne Youth Education Association - Τουρκία, Χατάι:** εταίρος με ισχυρή εμπειρία στην επαγγελματική κατάρτιση μέσω της γαστρονομίας, στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη και στην κοινοτική εργασία.

Το έργο σχεδιάζει παρεμβάσεις προσαρμοσμένες σε τρεις γεωγραφικές περιοχές: μετατραυματική ψυχοκοινωνική υποστήριξη στην Αντάκια (μετά τον σεισμό του 2023), πολιτισμική ένταξη με επίκεντρο το γλωσσικό εμπόδιο στη Σπάρτη (αντικείμενο του παρόντος οδηγού) και επαγγελματική κατάρτιση με έμφαση στην απασχόληση και την επιχειρηματικότητα στο Λας Πάλμας. Η τεχνογνωσία που αναπτύσσεται σε κάθε περιοχή μεταφέρεται στις άλλες δύο μέσω μοντέλου διασταυρούμενης κατάρτισης - δηλαδή, οι μεθοδολογίες διδασκαλίας γλώσσας που αναπτύσσονται στη Σπάρτη προορίζονται επίσης για χρήση στις δραστηριότητες στην Τουρκία και την Ισπανία.

1.3 Ομάδες-στόχοι

Ο οδηγός απευθύνεται πρωτίστως στις ακόλουθες ομάδες:

- **Κύρια ομάδα-στόχος:** πρόσφυγες, μετανάστες και νέοι ηλικίας 18-40 ετών. Αποτελώντας το 60% των συμμετεχόντων στο σύνολο του έργου, η ομάδα αυτή θα ωφεληθεί άμεσα από δραστηριότητες γλωσσικής μάθησης, πολιτισμικής προσαρμογής και κοινωνικής ένταξης.
- **Δευτερογενής ομάδα-στόχος:** εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτές γλώσσας, μέντορες και επαγγελματίες κοινωνικής εργασίας. Αντιπροσωπεύοντας το 20% των συμμετεχόντων, θα εφαρμόσουν τις μεθοδολογίες του οδηγού στους δικούς τους οργανισμούς.
- **Τριτογενής ομάδα-στόχος:** τοπικά σχολεία, εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτικά ιδρύματα (10% των συμμετεχόντων). Οι ενότητες γλώσσας και πολιτισμού του οδηγού μπορούν να προσαρμοστούν για συμπεριληπτική διδακτική πρακτική στην τάξη.
- **Τέταρτη ομάδα-στόχος:** τοπικοί κάτοικοι και μέλη της κοινότητας (10% των συμμετεχόντων). Η δημιουργία πολιτισμικών γεφυρών προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή αυτής της ομάδας.
- **Πέμπτη ομάδα-στόχος:** τοπικές αρχές, ΜΚΟ και εκπρόσωποι επιχειρήσεων. Ο οδηγός λειτουργεί επίσης ως σημείο αναφοράς για όσους λαμβάνουν αποφάσεις και επιδιώκουν να αναπτύξουν βιώσιμες πολιτικές ένταξης.

1.4 Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτόν τον οδηγό

Ο οδηγός έχει σχεδιαστεί ώστε να είναι ευέλικτος και προσαρμόσιμος σε διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- Ως πόρος αυτομάθησης, από έναν πρόσφυγα ή μετανάστη που επιθυμεί να παρακολουθεί τη δική του γλωσσική εξέλιξη.
- Σε ομαδικά εργαστήρια και συνεδρίες κατάρτισης, με διευκόλυνση από εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας ή εκπαιδευτές (βλ. Παράρτημα 1).
- Σε προγράμματα καθοδήγησης, ως πλαίσιο αναφοράς για μέντορες που παρέχουν ατομική υποστήριξη στη γλώσσα και την πολιτισμική προσαρμογή.
- Ως εργαλείο ενδυνάμωσης θεσμικής ικανότητας, για ΜΚΟ και εκπαιδευτικά ιδρύματα που καταρτίζουν το προσωπικό τους.
- Ως σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση πολιτικών, ώστε να υποστηρίζονται οι στρατηγικές ένταξης των τοπικών αρχών.

Κάθε κεφάλαιο παρουσιάζει ένα εννοιολογικό πλαίσιο, ακολουθείται από ένα συγκεκριμένο «Πρακτικό εργαλείο» και ολοκληρώνεται με «Βασικά συμπεράσματα». Η δομή αυτή επιτρέπει την ανάγνωση του οδηγού από την αρχή ως το τέλος ή τη χρήση του ανά ενότητα ως αυτοτελούς σημείου αναφοράς.

1.5 Μαθησιακή προσέγγιση

Ο οδηγός στηρίζεται στις ακόλουθες παιδαγωγικές αρχές:

- **Μάθηση βασισμένη σε εργασίες:** οι συμμετέχοντες μαθαίνουν τη γλώσσα όχι μέσω αφηρημένων κανόνων αλλά μέσα από πραγματικά σενάρια που θα συναντήσουν στην καθημερινή ζωή - συνεντεύξεις εργασίας, ιατρικά ραντεβού, αγορές σε παντοπωλείο, επίσημες αιτήσεις.
- **Μάθηση βασισμένη στην κοινότητα:** οι συμμετέχοντες αλληλεπιδρούν άμεσα με τοπικές επιχειρήσεις, ΜΚΟ και κέντρα υποστήριξης προσφύγων, εφαρμόζοντας τη γλωσσική πρακτική στον πραγματικό κόσμο.
- **Επικοινωνιακή διδασκαλία γλώσσας (CLT):** δίνεται έμφαση σε δραστηριότητες προσανατολισμένες στην ομιλία και την ακρόαση, καθώς και στο παιχνίδι ρόλων. Οι κανόνες γραμματικής παραμένουν στο παρασκήνιο, ενώ στο επίκεντρο βρίσκεται η επικοινωνιακή επάρκεια.

- **Μάθηση με επίκεντρο τον συμμετέχοντα:** κάθε ενότητα περιλαμβάνει χώρο ώστε οι συμμετέχοντες να μοιράζονται τις δικές τους ιστορίες, εμπειρίες και μορφές έκφρασης στη μητρική τους γλώσσα.
- **Τεκμηριωμένη μέτρηση:** ο αντίκτυπος κάθε ενότητας παρακολουθείται ποσοτικά μέσω αξιολογήσεων προ-τεστ/μετα-τεστ ευθυγραμμισμένων με τα πρότυπα CEFR (βλ. Κεφάλαιο 7).

1.6 Η σχέση γλώσσας, πολιτισμού και κοινωνικής συνοχής

Το γλωσσικό εμπόδιο είναι ένα από τα καθοριστικότερα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες στη διαδικασία της κοινωνικής ένταξης. Οι αναλύσεις αναγκών που έγιναν στην περιοχή της Σπάρτης δείχνουν ότι το 40% των προσφύγων δεν καταφέρνει να ενταχθεί πλήρως στην κοινωνία εξαιτίας μόνο του γλωσσικού εμποδίου. Το ποσοστό αυτό διευρύνει την κοινωνική απόσταση ανάμεσα στους ντόπιους κατοίκους και τις κοινότητες προσφύγων, εντείνει τις προκαταλήψεις και καθιστά τη μακροπρόθεσμη ένταξη σχεδόν αδύνατη.

Ωστόσο, η γλωσσική μάθηση από μόνη της δεν επαρκεί. Η γραμματική γνώση μιας γλώσσας δεν εγγυάται την ικανότητα οικοδόμησης ουσιαστικής σύνδεσης με την κοινωνία που τη μιλά. Για τον λόγο αυτό, ο οδηγός προτείνει ένα ολιστικό μοντέλο που αντιμετωπίζει τη γλωσσική μάθηση μαζί με την πολιτισμική ευαισθητοποίηση, την καθημερινή πρακτική και την άμεση κοινωνική αλληλεπίδραση. Εργαλεία όπως οι πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής, η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών και οι επιτόπιες επισκέψεις μετατρέπουν τη γλωσσική μάθηση από μια αφηρημένη δραστηριότητα της τάξης σε μια βιωμένη, εμπειρική διαδικασία.

Ο τελικός στόχος αυτής της προσέγγισης ευθυγραμμίζεται άμεσα με τους συνολικούς στόχους του έργου: την επίτευξη βελτίωσης 50% στη γλωσσική επάρκεια, τη διευκόλυνση της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης των συμμετεχόντων και τη διασφάλιση ότι το μοντέλο που αναπτύχθηκε μπορεί να εφαρμοστεί όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και από τους εταίρους στην Τουρκία και την Ισπανία.

2. Θέτοντας τα θεμέλια: η πραγματικότητα του γλωσσικού εμποδίου και η ανάλυση αναγκών

2.1 Γιατί το γλωσσικό εμπόδιο είναι κρίσιμο;

Το γλωσσικό εμπόδιο είναι ένα πολυεπίπεδο πρόβλημα που επηρεάζει σχεδόν κάθε τομέα της ζωής ενός πρόσφυγα ή μετανάστη:

- **Διάσταση της απασχόλησης:** άτομα που δεν μιλούν την τοπική γλώσσα δεν μπορούν να συμπληρώσουν αιτήσεις εργασίας, να εκφραστούν σε συνεντεύξεις ή να ακολουθήσουν επίσημες διαδικασίες - με αποτέλεσμα να μην προσλαμβάνονται ακόμη και σε τομείς όπου διαθέτουν προσόντα.
- **Διάσταση της εκπαίδευσης:** τα παιδιά και οι νέοι δεν μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην τυπική εκπαίδευση λόγω γλωσσικών κενών, γεγονός που οδηγεί σε χαμηλότερες μαθησιακές επιδόσεις και αυξημένο κίνδυνο διακοπής φοίτησης.
- **Διάσταση της υγείας:** η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη περιορίζεται σοβαρά όταν δεν είναι δυνατή η ακριβής περιγραφή των συμπτωμάτων ή η κατανόηση ιατρικών οδηγιών.
- **Κοινωνική διάσταση:** βασικές μορφές κοινωνικού δεσμού - η καθημερινή συζήτηση, οι σχέσεις γειτονίας, η συμμετοχή σε κοινοτικές εκδηλώσεις - δεν μπορούν να αναπτυχθούν, εντείνοντας την απομόνωση και τη μοναξιά.
- **Ψυχολογική διάσταση:** η αδυναμία έκφρασης, ιδίως στη μετατραυματική περίοδο, ενισχύει το αίσθημα αβοηθησίας και επηρεάζει αρνητικά την ψυχική υγεία.

2.2 Το πλαίσιο της Σπάρτης: η τρέχουσα κατάσταση

Οι αναλύσεις πεδίου και οι παρατηρήσεις των εταίρων που συγκεντρώθηκαν κατά την προετοιμασία του έργου παρουσιάζουν την ακόλουθη εικόνα για τη Σπάρτη και την Ελλάδα ευρύτερα:

- Το 40% των προσφύγων στην Ελλάδα αδυνατεί να ενταχθεί πλήρως στην κοινωνία εξαιτίας του γλωσσικού εμποδίου.
- Οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας γλώσσας - κλασικά μαθήματα στην τάξη, με έμφαση στη γραμματική - δεν επαρκούν για τις ανάγκες της ομάδας αυτής. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν διακεκομμένες εκπαιδευτικές διαδρομές, διαφορετικά επίπεδα γραμματισμού και περιορισμένους χρόνους και πόρους.
- Απουσιάζουν κοινωνικές γέφυρες ανάμεσα στους ντόπιους κατοίκους και τις κοινότητες προσφύγων, γεγονός που αυξάνει τις αμοιβαίες προκαταλήψεις και τον αποκλεισμό.
- Η έλλειψη πρόσβασης σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης, σε συνδυασμό με το γλωσσικό εμπόδιο, καθιστά τη μακροπρόθεσμη ένταξη σχεδόν αδύνατη.

Με βάση αυτά τα ευρήματα, το έργο έθεσε ως προτεραιότητα στο σκέλος της Σπάρτης τις ακόλουθες παρεμβάσεις: ανάπτυξη καινοτόμων, ψηφιακών και διαδραστικών μεθόδων γλωσσικής μάθησης· συνδυαστική υλοποίηση προγραμμάτων γλώσσας και πολιτισμικής ευαισθητοποίησης· και δημιουργία μηχανισμών συνάντησης και καθοδήγησης μεταξύ ντόπιων κατοίκων και προσφύγων.

2.3 Γνωρίζοντας τα προφίλ των συμμετεχόντων

Πριν από τον σχεδιασμό ενός αποτελεσματικού γλωσσικού προγράμματος, ο εργαζόμενος στον τομέα της νεολαίας ή ο εκπαιδευτής χρειάζεται να κατανοήσει την ομάδα με την οποία εργάζεται με πολυδιάστατο τρόπο. Συνιστάται να απαντώνται τα ακόλουθα ερωτήματα πριν από την έναρξη της εργασίας με κάθε νέα ομάδα:

- Ποιες είναι οι μητρικές γλώσσες των συμμετεχόντων και ποιες προηγούμενες εμπειρίες έχουν από ξένες γλώσσες;

- Ποιο είναι το επίπεδο γραμματισμού των συμμετεχόντων (ενδέχεται να δυσκολεύονται στην ανάγνωση/γραφή ακόμη και στη μητρική τους γλώσσα);
- Πόσο καιρό βρίσκονται οι συμμετέχοντες στην Ελλάδα;
- Ποιες είναι οι τρέχουσες συνθήκες διαβίωσης των συμμετεχόντων (στέγαση, εργασιακές υποχρεώσεις, φροντίδα παιδιών);
- Υπάρχει ιστορικό τραύματος ή ανάγκη ψυχοκοινωνικής υποστήριξης; (Η πληροφορία αυτή συνδέεται άμεσα με την ευαισθησία που απαιτούν τα Κεφάλαια 4 και 5.)
- Ποιες είναι οι επείγουσες, βραχυπρόθεσμες γλωσσικές ανάγκες των συμμετεχόντων (συνέντευξη εργασίας, ιατρικό ραντεβού, συνάντηση στο σχολείο του παιδιού τους);

2.4 Πρακτικό εργαλείο: Ερωτηματολόγιο ανάλυσης αναγκών και επιπέδου

Το ακόλουθο πρότυπο ερωτηματολογίου μπορεί να εφαρμοστεί στην πρώτη συνεδρία με κάθε νέα ομάδα (μετάφραση στη μητρική γλώσσα των συμμετεχόντων όπου είναι δυνατόν ή παρουσίαση σε απλοποιημένη μορφή με υποστήριξη εικόνων).

Ενότητα Α - Γενικές πληροφορίες

1. Ποια είναι η μητρική σας γλώσσα;
2. Πόσο καιρό βρίσκεστε στην Ελλάδα;
3. Έχετε λάβει στο παρελθόν κατάρτιση στην ελληνική γλώσσα; (Ναι/Όχι - αν ναι: για πόσο διάστημα και πού;)

Ενότητα Β - Αυτοαξιολόγηση (κλίμακα 1-5)

4. Ποια κατάσταση σας δυσκολεύει περισσότερο στην καθημερινή ζωή στα ελληνικά; (αγορές, υγειονομική περίθαλψη, χώρος εργασίας, δημόσιες υπηρεσίες, σχολείο, επικοινωνία με γείτονες - επιτρέπονται πολλαπλές επιλογές)
5. Πώς θα αξιολογούσατε την τρέχουσα ικανότητά σας να μιλάτε ελληνικά; (1 = δεν μπορώ να μιλήσω καθόλου, 5 = μιλάω με άνεση)
6. Πώς θα αξιολογούσατε την ικανότητά σας να διαβάζετε ελληνικά; (1-5)
7. Πώς θα αξιολογούσατε την ικανότητά σας να γράφετε ελληνικά; (1-5)
8. Πώς θα αξιολογούσατε την κατανόηση προφορικού λόγου στα ελληνικά; (1-5)

Ενότητα Γ - Προτεραιότητες και στόχοι

9. Τι θα θέλατε περισσότερο να πετύχετε στα ελληνικά μέσα στους επόμενους 6 μήνες; (ανοικτή απάντηση)
10. Ποια μορφή σας ταιριάζει περισσότερο: δια ζώσης ομαδικά μαθήματα, ατομική καθοδήγηση, ψηφιακή/κινητή εφαρμογή ή μικτό μοντέλο;

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου χρησιμοποιούνται τόσο για τον σχεδιασμό ατομικών σχεδίων μάθησης όσο και για τον προσδιορισμό της δυναμικής της ομάδας (δηλαδή, για το αν χρειάζεται να χωριστεί σε υποομάδες ανά επίπεδο). Αποτελούν επίσης το αρχικό σημείο αναφοράς για το σύστημα μέτρησης του έργου που βασίζεται στο CEFR (βλ. Κεφάλαιο 7).

2.5 Δημιουργία ασφαλούς και συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος

Η γλωσσική μάθηση είναι μια ευαίσθητη διαδικασία, ιδίως για ενήλικες με ιστορικό τραύματος. Ο φόβος του λάθους, το αίσθημα ντροπής ή αρνητικές προηγούμενες εκπαιδευτικές εμπειρίες μπορούν να παρεμποδίσουν τη συμμετοχή. Συστάσεις για εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας και εκπαιδευτές:

- Χρησιμοποιήστε γλώσσα χωρίς κριτική. Προτιμήστε εκφράσεις όπως «ας δοκιμάσουμε μια διαφορετική προσέγγιση» αντί για «αυτό είναι λάθος».
- Κάντε ορατή την αξία της μητρικής γλώσσας. Ευθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να διδάξουν σύντομες φράσεις στις δικές τους γλώσσες. Αυτό εξισορροπεί τις σχέσεις ισχύος και ενισχύει την αυτοπεποίθηση.

- Γιορτάστε τις μικρές επιτυχίες. Στο τέλος κάθε συνεδρίας, ζητήστε από τους συμμετέχοντες να μοιραστούν προφορικά τουλάχιστον μία νέα έκφραση που έμαθαν εκείνη την ημέρα.
- Δώστε προτεραιότητα στη σωματική και συναισθηματική ασφάλεια. Βεβαιωθείτε ότι ο χώρος της συνεδρίας είναι προσβάσιμος, ήρεμος και πολιτισμικά ουδέτερος (χωρίς θρησκευτικά ή πολιτικά σύμβολα).
- Επιτρέψτε ευέλικτη συμμετοχή. Προσφέρετε ευέλικτο χρονοπρογραμματισμό και επαναλήψιμες ενότητες, λαμβάνοντας υπόψη περιορισμούς όπως η φροντίδα παιδιών και το ωράριο εργασίας.

2.6 Βασικά συμπεράσματα

- Το 40% των προσφύγων στην περιοχή της Σπάρτης δεν καταφέρνει να ενταχθεί εξαιτίας του γλωσσικού εμποδίου. Το γεγονός αυτό αποτελεί τον βασικό λόγο ύπαρξης του έργου.
- Οι παραδοσιακές μέθοδοι διδασκαλίας γλώσσας δεν επαρκούν για τις ανάγκες αυτής της ομάδας. Απαιτούνται καινοτόμες, ψηφιακές και διαδραστικές προσεγγίσεις.
- Πριν από την έναρξη κάθε προγράμματος πρέπει να γίνεται συστηματική ανάλυση αναγκών και επιπέδου (βλ. ερωτηματολόγιο στην Ενότητα 2.4).
- Ένα ασφαλές, μη επικριτικό και πολιτισμικά ευαίσθητο μαθησιακό περιβάλλον αποτελεί προϋπόθεση για τη γλωσσική κατάκτηση.

3. Καινοτόμες και ψηφιακές προσεγγίσεις γλωσσικής μάθησης

3.1 Γιατί οι παραδοσιακές μέθοδοι δεν επαρκούν

Τα μαθήματα στην τάξη που βασίζονται στην παραδοσιακή μέθοδο γραμματικής-μετάφρασης είναι αναποτελεσματικά για ενήλικες πρόσφυγες και μετανάστες για αρκετούς βασικούς λόγους:

- **Περιορισμοί χρόνου:** οι περισσότεροι συμμετέχοντες πρέπει να εργάζονται, να φροντίζουν παιδιά ή να διεκπεραιώνουν επίσημες διαδικασίες και δεν μπορούν να παρακολουθούν μακρά, τακτικά εβδομαδιαία προγράμματα μαθημάτων.
- **Αναντιστοιχία κινήτρων:** οι αφηρημένοι κανόνες γραμματικής δεν συνδέονται άμεσα με τις επείγουσες ανάγκες της πραγματικής ζωής των συμμετεχόντων (συνέντευξη εργασίας, μισθωτήριο συμβόλαιο, ραντεβού στο σχολείο του παιδιού τους).
- **Ετερογενή επίπεδα γραμματισμού:** μια τάξη μπορεί να περιλαμβάνει τόσο αποφοίτους πανεπιστημίου όσο και συμμετέχοντες χωρίς τυπική εκπαίδευση. Ένα ενιαίο πρόγραμμα σπουδών δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτή την ποικιλομορφία.
- **Πολιτισμική απόσταση:** τα μαθήματα που επικεντρώνονται αποκλειστικά στη γραμματική δεν μεταφέρουν το πολιτισμικό πλαίσιο πίσω από τη γλώσσα - το χιούμορ, τις καθημερινές ιδιωματικές εκφράσεις και τους κοινωνικούς κανόνες.

Για τον λόγο αυτό, χωρίς να εγκαταλείπει πλήρως τις παραδοσιακές μεθόδους, το σκέλος της Σπάρτης προτείνει ένα υβριδικό μοντέλο που τις εμπλουτίζει με ψηφιακά εργαλεία, διαδραστικές τεχνικές και πρακτική στην πραγματική ζωή.

3.2 Αρχές διαδραστικής και βασισμένης σε εργασίες διδασκαλίας γλώσσας (CLT)

Ο σχεδιασμός των ενότητων βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

- **«Πρώτα η επικοινωνία, μετά η ακρίβεια»:** η ικανότητα ενός συμμετέχοντα να μεταφέρει ένα ουσιαστικό μήνυμα έχει προτεραιότητα έναντι της γραμματικής τελειότητας.
- **Χρήση αυθεντικού υλικού:** αντί για διαλόγους σχολικών βιβλίων, χρησιμοποιούνται πραγματικές αποδείξεις αγοράς, εισιτήρια λεωφορείου, αγγελίες εργασίας και έντυπα ιατρικών ραντεβού.
- **Εργασία σε ζεύγη και ομάδες:** οι συμμετέχοντες παραμένουν σε συνεχή αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η δυναμική είναι προσανατολισμένη στους συμμετέχοντες και όχι στον εκπαιδευτή.
- **Άμεση ανατροφοδότηση:** τα λάθη διορθώνονται με ήπιο τρόπο κατά τη συνεδρία, αλλά όχι τόσο συχνά ώστε να διακόπτεται η ροή του λόγου.

Ενδεικτική ροή ενότητας (για συνεδρία 90 λεπτών):

Χρόνος	Στάδιο	Περιεχόμενο
0-10 λεπτά	Προθέρμανση	Σύντομη ανακεφαλαίωση της προηγούμενης συνεδρίας· κοινοποίηση του στόχου της ημέρας
10-30 λεπτά	Εισαγωγή	Παρουσίαση νέου λεξιλογίου/εκφράσεων μέσω αυθεντικού υλικού
30-60 λεπτά	Εξάσκηση	Παιχνίδι ρόλων, διάλογος σε ζεύγη, εξάσκηση μέσω ψηφιακής εφαρμογής

Χρόνος	Στάδιο	Περιεχόμενο
60-80 λεπτά	Εργασία πραγματικής ζωής	Προσομοίωση βάσει σεναρίου (π.χ. «αγοράζω φάρμακο από φαρμακείο»)
80-90 λεπτά	Κλείσιμο	Επισκόπηση των 3 βασικών εκφράσεων της ημέρας· έντυπο ανατροφοδότησης

3.3 Ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες

Το έργο αποσκοπεί στην ανάπτυξη μιας εξατομικευμένης ψηφιακής πλατφόρμας γλωσσικής μάθησης, υποστηριζόμενη από τεχνητή νοημοσύνη, η οποία διευρύνει τη μάθηση των συμμετεχόντων πέρα από την τάξη. Η πλατφόρμα αυτή θα πρέπει να σχεδιαστεί με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- **Εξατομικευμένη μαθησιακή διαδρομή:** περιεχόμενο που προσαρμόζεται αυτόματα βάσει των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου αναγκών της Ενότητας 2.4.
- **Πρόσβαση με προτεραιότητα στο κινητό:** οι περισσότεροι συμμετέχοντες έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσω έξυπνου τηλεφώνου. Προτεραιότητα αποτελεί ο σχεδιασμός με χαμηλή κατανάλωση δεδομένων και χωρίς εξάρτηση από επιτραπέζιο υπολογιστή.
- **Υποστήριξη εισόδου/εξόδου ήχου:** ασκήσεις βασισμένες στον ήχο για συμμετέχοντες με χαμηλότερο επίπεδο γραμματισμού, αντί αποκλειστικά κειμενικού υλικού.
- **Ενσωμάτωση κωδικών QR:** άμεση πρόσβαση, μέσω κωδικού QR, στην ψηφιακή εκδοχή κάθε ενότητας του έντυπου υλικού (οδηγός, φυλλάδιο) - βλ. Ενότητα 8.2.
- **Προσαρμογές προσβασιμότητας:** θα πρέπει να προσφέρονται βίντεο στη νοηματική γλώσσα, εύκολα αναγνώσιμες μορφές και επιλογές ηχητικής αφήγησης, σύμφωνα με τη συνολική δέσμευση του έργου για προσβασιμότητα.

Συνιστώμενα συμπληρωματικά ψηφιακά εργαλεία (υφιστάμενες δωρεάν ή χαμηλού κόστους εφαρμογές): εφαρμογές οπτικοακουστικών καρτών λεξιλογίου, εφαρμογές εξάσκησης προφοράς με αναγνώριση ομιλίας και απλή κοινοποίηση «Λέξης της ημέρας» μέσω ομάδων WhatsApp/Telegram.

3.4 Τεχνικές παιχνιδιού ρόλων και προσομοίωσης

Το παιχνίδι ρόλων είναι ένα από τα κεντρικά μεθοδολογικά εργαλεία του LTTA2. Η ακόλουθη τράπεζα σεναρίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί άμεσα στα εργαστήρια:

Βασικές κατηγορίες σεναρίων

- **Διοικητικές/επίσημες διαδικασίες:** κλείσιμο ραντεβού στο γραφείο μετανάστευσης, ανανέωση άδειας διαμονής, άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού.
- **Υγεία:** περιγραφή συμπτωμάτων σε οικογενειακό γιατρό, αίτημα για συνταγογραφημένο φάρμακο σε φαρμακείο, κλήση για βοήθεια σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.
- **Απασχόληση:** προσομοίωση συνέντευξης εργασίας, συζήτηση για μισθό/ωράριο με εργοδότη, σύντομη ανεπίσημη συζήτηση με συναδέλφους.
- **Καθημερινή ζωή:** συζήτηση κατά την επίσκεψη σε ενοικιαζόμενο σπίτι, αίτημα για προϊόν στο σούπερ μάρκετ, αγορά εισιτηρίου δημόσιας συγκοινωνίας.
- **Εκπαίδευση:** συνάντηση γονέα-εκπαιδευτικού, διαδικασίες εγγραφής στο σχολείο.

Βήματα εφαρμογής

- Η ομάδα χωρίζεται σε ζεύγη ή τριάδες. Κάθε μικρή ομάδα τραβά μία κάρτα σεναρίου.
- Δίνονται 10 λεπτά προετοιμασίας (παρέχεται κατάλογος λεξιλογίου και βασικά γλωσσικά μοτίβα).
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει μια σύντομη σκηνή διάρκειας 3-5 λεπτών.

- Μετά από κάθε σκηνή, η ομάδα συζητά: «Τι θα κάνατε πραγματικά σε αυτή την κατάσταση στην καθημερινή ζωή;»

3.5 Καλλιέργεια πρακτικών δεξιοτήτων μέσω γλωσσικών παιχνιδιών

Η μάθηση μέσω παιχνιδιού μειώνει το άγχος που συνδέεται με τη γλώσσα, ιδίως μέσω της μείωσης του στρες. Συνιστώμενες μορφές παιχνιδιών:

- **Μπίνγκο λεξιλογίου:** κάρτες μπίνγκο με τις νέες λέξεις της ημέρας ενισχύουν την ακουστική κατανόηση με ευχάριστο τρόπο.
- **Παιχνίδι πολιτισμού-γλώσσας «Ποιος είμαι;»:** οι συμμετέχοντες προσπαθούν να μαντέψουν την ταυτότητα σε μια κάρτα κολλημένη στην πλάτη τους (τοπικό επάγγελμα, φαγητό ή όνομα τόπου), κάνοντας μόνο ερωτήσεις ναι/όχι.
- **Αλυσιδωτή ιστορία:** η ομάδα δημιουργεί από κοινού μια ιστορία, με κάθε άτομο να προσθέτει μία πρόταση στην προηγούμενη.
- **Ψηφιακό κυνήγι λέξεων:** μέσω εφαρμογής στο κινητό, οι συμμετέχοντες αναζητούν συγκεκριμένες λέξεις/πινακίδες σε πραγματικές τοποθεσίες, για παράδειγμα στη διάρκεια μιας επιτόπιας επίσκεψης.

3.6 Πρακτικό εργαλείο: Πρότυπο εβδομαδιαίου σχεδιασμού ενότητας

Εβδομάδα	Θέμα	Αυθεντικό υλικό	Σενάριο παιχνιδιού ρόλων	Εργαλείο αξιολόγησης
1	Συστάσεις και βασικές εκφράσεις	Δείγμα δελτίου ταυτότητας	Συστήνομαι	Σύντομη προφορική αξιολόγηση
2	Καθημερινές αγορές	Απόδειξη αγοράς, ετικέτες τιμών	Αγοράζω στο σούπερ μάρκετ	Τεστ ακουστικής κατανόησης
3	Υπηρεσίες υγείας	Έντυπο ραντεβού	Περιγράφω συμπτώματα σε γιατρό	Έντυπο παρατήρησης παιχνιδιού ρόλων
4	Αναζήτηση εργασίας	Απλή αγγελία εργασίας	Σύντομη συνέντευξη εργασίας	Σύντομο γραπτό τεστ
5	Επίσημες διαδικασίες	Δείγμα αίτησης/εντύπου	Κλείνω ραντεβού σε φορέα	Ενδιάμεση αξιολόγηση CEFR

Οι εκπαιδευτές μπορούν να προσαρμόσουν αυτό το πρότυπο στο προφίλ της δικής τους ομάδας. Συνιστάται, ωστόσο, κάθε ενότητα να περιλαμβάνει αυθεντικό υλικό, ένα εφαρμοσμένο σενάριο και ένα στοιχείο αξιολόγησης.

3.7 Βασικά συμπεράσματα

- Οι παραδοσιακές μέθοδοι με έμφαση στη γραμματική δεν επαρκούν για ενήλικες πρόσφυγες και μετανάστες. Απαιτείται προσέγγιση βασισμένη σε εργασίες και στην επικοινωνία.
- Μια ψηφιακή, εξατομικευμένη και προσβάσιμη πλατφόρμα μάθησης (με ήχο, υποστήριξη νοηματικής και εύκολη ανάγνωση) καθιστά τη μάθηση εκτός τάξης βιώσιμη.
- Το παιχνίδι ρόλων και η προσομοίωση μεταφέρουν τη γλώσσα σε πλαίσια της πραγματικής ζωής, υποστηρίζοντας τη μακροπρόθεσμη συγκράτηση.
- Οι τεχνικές μάθησης μέσω παιχνιδιού μειώνουν το άγχος της μάθησης και παράλληλα αυξάνουν τη συμμετοχή και τα κίνητρα.

4. Πολιτισμική ευαισθητοποίηση και κοινωνικές γέφυρες

4.1 Η επίδραση των πολιτισμικών διαφορών στη γλωσσική μάθηση

Η γλώσσα δεν μπορεί να μαθευτεί ανεξάρτητα από τον πολιτισμό. Χωρίς κατανόηση των κοινωνικών κανόνων, της αίσθησης του χιούμορ, της γλώσσας του σώματος και των καθημερινών συνηθειών που βρίσκονται πίσω από μια γλώσσα, η πραγματικά άνετη επικοινωνία είναι αδύνατη. Οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στο σκέλος της Σπάρτης τοποθετούν πάντοτε τη γλωσσική εκπαίδευση σε πολιτισμικό πλαίσιο:

- Άμεση συζήτηση για πολιτισμικές παρεξηγήσεις, όπως οι διαφορές ως προς την οπτική επαφή, την προσωπική απόσταση και τις συνήθειες χαιρετισμού.
- Δημιουργία περιβάλλοντος αμοιβαίας μάθησης, στο οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να μοιράζονται τις δικές τους πολιτισμικές πρακτικές - μια αμφίδρομη πολιτισμική ανταλλαγή και όχι μονομερής «διδασκαλία του τοπικού πολιτισμού».
- Ενθάρρυνση της τοπικής κοινότητας να αναπτύξει επίσης επίγνωση των πολιτισμών των προσφύγων και των μεταναστών.

4.2 Πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής: μέθοδος και εφαρμογή

Η γαστρονομία έχει υιοθετηθεί σε ολόκληρο το έργο ως ένα από τα αποτελεσματικότερα εργαλεία για τη δημιουργία πολιτισμικών γεφυρών - μια προσέγγιση που εμπνέεται επίσης από το μοντέλο ένταξης μέσω γαστρονομίας του Τούρκου εταίρου Daphne Youth. Οι πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής που θα πραγματοποιηθούν στη Σπάρτη μπορούν να οργανωθούν ως εξής:

Μοντέλο εφαρμογής - Εργαστήριο «Κοινή κουζίνα»

- **Προετοιμασία (1 εβδομάδα πριν):** ζητείται από τους συμμετέχοντες να φέρουν μια απλή συνταγή από τον πολιτισμό τους, η οποία μπορεί να μοιραστεί. Τοπικοί εθελοντές συμμετέχουν με μια συνταγή ελληνικού πιάτου.
- **Ημέρα υλοποίησης (3-4 ώρες):** μικτές ομάδες - καθεμία με τουλάχιστον έναν πρόσφυγα/μετανάστη και έναν τοπικό εθελοντή - ετοιμάζουν πιάτα μαζί. Καθ' όλη τη διαδικασία διδάσκονται και εξασκούνται στα ελληνικά τα ονόματα των υλικών, οι μονάδες μέτρησης και τα ρήματα μαγειρικής.
- **Κοινό γεύμα:** τα πιάτα που ετοιμάστηκαν καταναλώνονται μαζί. Στο διάστημα αυτό ενθαρρύνεται ένα αδόμητο, φυσικό περιβάλλον συζήτησης.
- **Κύκλος αναστοχασμού:** οι συμμετέχοντες μοιράζονται τρεις νέες λέξεις και μία πολιτισμική παρατήρηση από την ημέρα.

Οι εκδηλώσεις αυτές παρέχουν τόσο γλωσσική εξάσκηση όσο και άμεση κοινωνική επαφή, προσφέροντας έναν φυσικό χώρο επικοινωνίας με χαμηλό άγχος, τον οποίο μια τυπική τάξη δεν μπορεί να δημιουργήσει.

4.3 Ψηφιακή αφήγηση ιστοριών

Η μέθοδος αυτή επιτρέπει στους συμμετέχοντες να αφηγούνται τις ιστορίες μετανάστευσης, προσαρμογής και ελπίδας τους σε σύντομες ψηφιακές μορφές - ένα βίντεο διάρκειας 2-3 λεπτών, μια ηχογράφιση με φωτογραφίες ή ένα απλό κινούμενο σχέδιο - και υπηρετεί τους ακόλουθους σκοπούς:

- Δίνει στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα να ακουστεί η δική τους φωνή ενώ παράλληλα εξασκούν τη γλώσσα.
- Συμβάλλει στην καταπολέμηση προκαταλήψεων και στερεοτύπων στην τοπική κοινότητα. Το περιεχόμενο μπορεί να κοινοποιείται σε κοινοτικές εκδηλώσεις και στον ιστότοπο του έργου.
- Υποστηρίζει τους συμμετέχοντες στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους, καθώς αναλαμβάνουν την ιδιοκτησία των δικών τους αφηγήσεων.

Βήματα εφαρμογής: (1) Ο συμμετέχων καθοδηγείται με ένα απλό πρότυπο διάρθρωσης ιστορίας (Από πού ήρθατε; Πώς φτάσατε εδώ; Τι ελπίζετε τώρα;). (2) Αφηγείται πρώτα την ιστορία του στη μητρική του γλώσσα και έπειτα σε σύντομη περίληψη, χρησιμοποιώντας τις ελληνικές εκφράσεις που έχει μάθει. (3) Γίνεται καταγραφή με μια απλή κάμερα κινητού τηλεφώνου. (4) Με τη συγκατάθεση του συμμετέχοντα, μέσω γραπτής δήλωσης συγκατάθεσης, το περιεχόμενο εντάσσεται στον ψηφιακό οδηγό ή στα κοινωνικά δίκτυα.

4.4 Μοντέλα αλληλεπίδρασης ντόπιων και προσφύγων

Η βιώσιμη ένταξη απαιτεί τη συμμετοχή όχι μόνο των προσφύγων αλλά και της τοπικής κοινότητας. Συνιστώμενα μοντέλα:

- **Μορφή «Καφέ συνάντησης»:** μία φορά τον μήνα οργανώνονται δομημένα τραπέζια συζήτησης σε ανεπίσημο χώρο, όπως καφέ ή κοινοτικό κέντρο, τα οποία φέρνουν μαζί ντόπιους κατοίκους και συμμετέχοντες πρόσφυγες/μετανάστες.
- **Κοινά εθελοντικά έργα:** ντόπιοι κάτοικοι και πρόσφυγες εργάζονται μαζί για έναν κοινό στόχο - καθαρισμό πάρκων, υποστήριξη ηλικιωμένων - μεταφέροντας τη γλωσσική πρακτική σε ένα φυσικό πλαίσιο συνεργασίας.
- **Κοινή διοργάνωση πολιτισμικών εκδηλώσεων:** η κοινότητα προσφύγων παρουσιάζει περίπτερο ή παράσταση που αναδεικνύει τον πολιτισμό της σε τοπικό φεστιβάλ ή εκδήλωση.
- **Σύνδεση σχολείου-κοινότητας:** μαθητές τοπικών σχολείων συνδέονται με οικογένειες προσφύγων στο πλαίσιο «ημερών πολιτισμικής ανταλλαγής».

4.5 Καταπολέμηση προκαταλήψεων και στερεοτύπων

Ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για την κοινωνική συνοχή είναι οι προκαταλήψεις που απορρέουν από την αμοιβαία έλλειψη γνώσης. Οι προσεγγίσεις που προτείνονται στον οδηγό είναι οι εξής:

- **Εφαρμογή της θεωρίας της επαφής:** οι εκδηλώσεις σχεδιάζονται με βάση την αρχή της κοινωνικής ψυχολογίας - ευρέως τεκμηριωμένη στη βιβλιογραφία - ότι η τακτική επαφή ισότιμου καθεστώτος με κοινό στόχο μειώνει τις προκαταλήψεις (βλ. Ενότητες 4.2 και 4.4).
- **Αξιοποίηση της δύναμης της αφήγησης:** η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών (4.3) αξιοποιεί τη δύναμη των ατομικών ανθρώπινων ιστοριών, αντί των στατιστικών, για την καταπολέμηση της προκατάληψης.
- **Συνεργασία με τοπικά μέσα ενημέρωσης:** η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου σε τοπική τηλεόραση, ραδιόφωνο και εφημερίδες συμβάλλει στη διαμόρφωση θετικού δημόσιου αφηγήματος.

4.6 Πρακτικό εργαλείο: Κατάλογος ελέγχου διαπολιτισμικής εκδήλωσης

Ο ακόλουθος κατάλογος ελέγχου πρέπει να εξετάζεται πριν από τη διοργάνωση κάθε εκδήλωσης που χτίζει πολιτισμικές γέφυρες:

- ☐ Περιλαμβάνει η εκδήλωση τόσο συμμετέχοντες πρόσφυγες/μετανάστες όσο και ντόπιους;
- ☐ Επιτρέπει η γλώσσα/μορφή της εκδήλωσης ουσιαστική συμμετοχή ακόμη και σε άτομα με χαμηλότερο γλωσσικό επίπεδο;
- ☐ Έχουν ληφθεί υπόψη πολιτισμικές/θρησκευτικές ευαισθησίες, όπως διατροφικοί περιορισμοί, ενδυμασία και προσδοκίες σχετικές με το φύλο;
- ☐ Θα ληφθεί ρητή συγκατάθεση των συμμετεχόντων για κοινοποίηση φωτογραφιών/βίντεο;
- ☐ Έχει προγραμματιστεί συνεδρία αναστοχασμού/ανατροφοδότησης μετά την εκδήλωση;
- ☐ Είναι σαφής η σύνδεση της εκδήλωσης με τον γλωσσικό στόχο/την ενότητα της συγκεκριμένης εβδομάδας;

4.7 Βασικά συμπεράσματα

- Η πολιτισμική ευαισθητοποίηση πρέπει να αντιμετωπίζεται ως αλληλένδετη με τη γλωσσική μάθηση και όχι ως κάτι ξεχωριστό από αυτήν.
- Οι πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής και η ψηφιακή αφήγηση ιστοριών είναι ισχυρά εργαλεία που τοποθετούν τη γλωσσική πρακτική σε φυσικό πλαίσιο με χαμηλό άγχος.
- Η βιώσιμη ένταξη απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού. Τακτικές μορφές επαφής, όπως το «Καφέ συνάντησης», μειώνουν τις προκαταλήψεις.
- Κάθε πολιτισμική εκδήλωση πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά με γνώμονα την ασφάλεια και τη συγκατάθεση των συμμετεχόντων.

5. Ατομική γλωσσική υποστήριξη και καθοδήγηση

5.1 Τι είναι το μοντέλο γλωσσικής καθοδήγησης;

Ενώ τα ομαδικά μαθήματα είναι αποτελεσματικά για την ανάπτυξη βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων, οι ατομικές διαφορές, οι ρυθμοί μάθησης και οι ειδικές ανάγκες - όπως η προετοιμασία για μια συγκεκριμένη συνέντευξη εργασίας - μπορούν να αντιμετωπιστούν πλήρως μόνο με ατομική υποστήριξη. Το μοντέλο καθοδήγησης που προτείνει το έργο αντιστοιχίζει έναν εθελοντή/μέντορα με ισχυρές γλωσσικές δεξιότητες, από την τοπική κοινότητα ή από αποφοίτους προηγούμενων κύκλων του έργου, με έναν συμμετέχοντα για τακτικές, δομημένες συναντήσεις.

5.2 Η διαδικασία αντιστοίχισης μέντορα και συμμετέχοντα

Μια αποτελεσματική διαδικασία αντιστοίχισης περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- **Δημιουργία δεξαμενής μεντόρων:** οι μέντορες εντοπίζονται μεταξύ τοπικών εθελοντών, φοιτητών πανεπιστημίων, συνταξιούχων εκπαιδευτικών και επιτυχημένων συμμετεχόντων από προηγούμενους κύκλους του έργου.
- **Κατάρτιση μεντόρων:** πριν από την αντιστοίχιση, όλοι οι μέντορες λαμβάνουν σύντομη εισαγωγική κατάρτιση που καλύπτει βασικές τεχνικές καθοδήγησης, πολιτισμική ευαισθησία και, όπου χρειάζεται, προσέγγιση με επίγνωση του τραύματος.
- **Κριτήρια αντιστοίχισης:** λαμβάνονται υπόψη η συμβατότητα ενδιαφερόντων, όπως το κοινό ενδιαφέρον για τη μαγειρική, η συμβατότητα ωραρίου και, όπου είναι σχετικό, η προτίμηση ως προς το φύλο, η οποία ενδέχεται να έχει σημασία σε ορισμένα πολιτισμικά πλαίσια.
- **Πρώτη εισαγωγική συνεδρία:** πραγματοποιείται μια αρχική συνάντηση σε περιβάλλον χαμηλής πίεσης, υπό την επίβλεψη συντονιστή του έργου.
- **Τακτικό πρόγραμμα συναντήσεων:** προγραμματίζονται εβδομαδιαίες συναντήσεις διάρκειας 45-60 λεπτών, δια ζώσης ή διαδικτυακά όπου απαιτείται.

5.3 Ατομικές συνεδρίες ανατροφοδότησης

Για να λειτουργεί αποτελεσματικά η διαδικασία καθοδήγησης, πρέπει να δημιουργηθούν τακτικοί μηχανισμοί ανατροφοδότησης:

- Στο τέλος κάθε συνάντησης, ο μέντορας συμπληρώνει σύντομη σημείωση συνεδρίας: θέμα που καλύφθηκε, παρατηρούμενη πρόοδος και επόμενος στόχος.
- Μία φορά τον μήνα, ο μέντορας και ο συμμετέχων πραγματοποιούν σύντομη κοινή αυτοαξιολόγηση της αντιλαμβανόμενης προόδου του συμμετέχοντα.
- Η ομάδα συντονισμού του έργου εξετάζει περιοδικά τις σημειώσεις των μεντόρων, ώστε να εντοπίζει ζεύγη που χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη και να παρεμβαίνει όπου χρειάζεται, για παράδειγμα με επιπλέον κατάρτιση ή νέα αντιστοίχιση.

5.4 Παραδείγματα από το πεδίο: συνεργασίες τοπικών ΜΚΟ και κέντρων μεταναστών

Για να αυξηθεί ο αντίκτυπος του προγράμματος καθοδήγησης, μπορούν να αξιοποιηθούν οι συνεργασίες της Spartan Studies Society με τοπικές ΜΚΟ, κέντρα υποστήριξης μεταναστών και κοινοτικούς ηγέτες. Οι συνεργασίες αυτές:

- Παρέχουν ευρύτερη δεξαμενή εθελοντών από την οποία μπορούν να αντληθούν μέντορες.
- Διευκολύνουν την παραπομπή συμμετεχόντων σε υπηρεσίες υποστήριξης που χρειάζονται πέρα από την καθοδήγηση, όπως στέγαση, νομική συμβουλή και υγειονομική περίθαλψη.
- Καθιστούν δυνατή τη βιωσιμότητα του προγράμματος μέσω τοπικών θεσμών ακόμη και μετά την ολοκλήρωση του έργου.

5.5 Πρακτικό εργαλείο: Έντυπο παρακολούθησης καθοδήγησης

Πεδίο	Περιεχόμενο
Ημερομηνία συνάντησης	
Θέμα/δεξιότητα που καλύφθηκε	
Δύναμη του συμμετέχοντα (όπως παρατηρήθηκε στη συνεδρία)	
Τομέας δυσκολίας	
Στόχος για την επόμενη συνάντηση	
Ανάγκη πρόσθετης υποστήριξης (αν υπάρχει, σε ποιον φορέα έγινε παραπομπή)	

Η τακτική συμπλήρωση αυτών των εντύπων επιτρέπει τόσο την παρακολούθηση της ατομικής προόδου όσο και την παροχή δεδομένων για τη συνολική αναφορά αντίκτυπου του έργου (βλ. Κεφάλαιο 7).

5.6 Βασικά συμπεράσματα

- Τα ομαδικά μαθήματα μπορεί να μην επαρκούν για την κάλυψη ατομικών αναγκών. Η ατομική καθοδήγηση καλύπτει αυτό το κενό.
- Μια αποτελεσματική διαδικασία αντιστοίχισης απαιτεί κατάρτιση μεντόρων και τακτικό μηχανισμό ανατροφοδότησης.
- Οι συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ διευρύνουν το εύρος και ενισχύουν τη βιωσιμότητα του προγράμματος καθοδήγησης.
- Τα συστηματικά έντυπα παρακολούθησης καθιστούν ανιχνεύσιμη τόσο την ατομική πρόοδο όσο και τον συνολικό αντίκτυπο του έργου.

6. Ο ρόλος της γλώσσας στην κοινωνική ένταξη

6.1 Χρήση της γλώσσας σε σενάρια καθημερινής ζωής

Η πραγματική δοκιμασία της γλωσσικής μάθησης δεν είναι μια εξέταση στην τάξη, αλλά η ικανότητα αντιμετώπισης καταστάσεων της πραγματικής ζωής. Το κεφάλαιο αυτό εξετάζει πώς οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, ιδίως τα σενάρια παιχνιδιού ρόλων της Ενότητας 3.4, μπορούν να μεταφερθούν σε πραγματικά πλαίσια.

Σύσταση για εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας και εκπαιδευτές: στο τέλος κάθε κύκλου ενοτήτων, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να λαμβάνουν μια «εργασία πραγματικού κόσμου» που τους επιτρέπει να εφαρμόσουν όσα έμαθαν στην τάξη. Για παράδειγμα:

- Να προσπαθήσουν να κάνουν τουλάχιστον μία αγορά στα ελληνικά στη λαϊκή ή στην αγορά κατά τη διάρκεια της εβδομάδας και να μοιραστούν την εμπειρία στην επόμενη συνεδρία.
- Να ξεκινήσουν μια σύντομη συζήτηση με έναν γείτονα ή τοπικό καταστηματάρχη και να σημειώσουν τις εντυπώσεις τους.
- Να ζητήσουν οδηγίες στα ελληνικά από έναν εργαζόμενο στις δημόσιες συγκοινωνίες.

Οι εργασίες αυτές δεν πρέπει να παρουσιάζονται ως «κατ' οίκον εργασία», αλλά ως μια ενθαρρυντική «πρόκληση». Αξία πρέπει να δίνεται στην ίδια την προσπάθεια και όχι στην επιτυχία ή την αποτυχία. Η προσέγγιση αυτή μειώνει το γλωσσικό άγχος και ενισχύει την αυτονομία και την αυτοαποτελεσματικότητα των συμμετεχόντων.

6.2 Επιτόπιες επισκέψεις σε τοπικές επιχειρήσεις και φορείς

Ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία μάθησης εκτός τάξης είναι η δομημένη επιτόπια επίσκεψη. Το μοντέλο επιτόπιας επίσκεψης που συνιστά το έργο περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Προετοιμασία πριν από την επίσκεψη (1 συνεδρία)

- Παρουσιάζονται βασικές πληροφορίες για τον φορέα/την επιχείρηση που θα επισκεφθούν οι συμμετέχοντες και το σχετικό λεξιλόγιο, για παράδειγμα πριν από επίσκεψη σε δημοτική υπηρεσία: «αίτηση», «ραντεβού», «έγγραφο».
- Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε μικρές ομάδες και κάθε ομάδα λαμβάνει 2-3 απλές ερωτήσεις που θα κάνει κατά την επίσκεψη.

Ημέρα επίσκεψης

- Η ομάδα επισκέπτεται, με προκαθορισμένο ραντεβού, τοπική επιχείρηση, δημόσιο φορέα ή ΜΚΟ. Ενδεικτικοί προορισμοί είναι ένα γκισέ δημοτικής υπηρεσίας, η τοπική βιβλιοθήκη, ένα κέντρο υγείας ή μια μικρή οικογενειακή επιχείρηση.
- Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να θέτουν τις προετοιμασμένες ερωτήσεις τους απευθείας στα ελληνικά. Ο εκπαιδευτής προσφέρει υποστήριξη μόνο όταν είναι απαραίτητο.

Αναστοχασμός μετά την επίσκεψη

- Η ομάδα μοιράζεται όσα κατανοήθηκαν ή δεν κατανοήθηκαν κατά την επίσκεψη, τις νέες λέξεις που έμαθε και τις γενικές εντυπώσεις της.
- Μπορεί να προστεθεί μια αναφορά επίσκεψης ως συμβολή στον ψηφιακό οδηγό γλώσσας (βλ. Κεφάλαιο 8), για παράδειγμα «Κλείνοντας ραντεβού στον Δήμο: οδηγός βήμα προς βήμα».

Οι επισκέψεις αυτές υπηρετούν και τον στόχο του έργου για δημιουργία κοινωνικών γεφυρών: το προσωπικό των φορέων που επισκέπτονται οι συμμετέχοντες αποκτά άμεση, θετική εμπειρία επαφής με τις κοινότητες προσφύγων και μεταναστών.

6.3 Δρόμοι συμμετοχής σε κοινοτικές εκδηλώσεις

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να παρευρίσκονται σε τοπικές κοινοτικές εκδηλώσεις, όπως φεστιβάλ, αγορές, αθλητικές διοργανώσεις και θρησκευτικές ή πολιτισμικές γιορτές. Συστάσεις για εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας:

- Παρακολουθήστε το τοπικό ημερολόγιο εκδηλώσεων και παρουσιάστε στην ομάδα τις κατάλληλες εκδηλώσεις.
- Όπου είναι δυνατόν, οργανώστε τη συμμετοχή ως μικρή ομάδα, καθώς η παρουσία χωρίς συνοδεία μπορεί να αποθαρρύνει ένα άτομο που αντιμετωπίζει γλωσσικό εμπόδιο.
- Εντάξτε την εμπειρία στη μαθησιακή διαδικασία με έναν σύντομο κύκλο μοιράσματος μετά την εκδήλωση.
- Μετακινήστε τους συμμετέχοντες, όπου είναι δυνατόν, από τον ρόλο του απλού «θεατή» στον ρόλο του «συνεισφέροντα», για παράδειγμα προσφέροντας ευκαιρία να παρουσιάσουν τις δικές τους χειροτεχνίες σε τοπική αγορά.

6.4 Η γλώσσα ως γέφυρα προς την εκπαίδευση και την απασχόληση

Οι γλωσσικές δεξιότητες που αναπτύσσονται στο σκέλος της Σπάρτης δεν αποτελούν έναν απομονωμένο στόχο, αλλά γέφυρα προς τους ευρύτερους στόχους του έργου για απασχόληση και εκπαίδευση. Η επικοινωνιακή επάρκεια που αποκτάται σε αυτό το κεφάλαιο μεταφέρεται άμεσα στους ακόλουθους τομείς:

- **Ετοιμότητα για απασχόληση:** βασικά ελληνικά για συνεντεύξεις εργασίας, ορολογία βιογραφικού σημειώματος και πρότυπα καθημερινής επικοινωνίας στον χώρο εργασίας, σε συντονισμό με τις ενότητες επαγγελματικής κατάρτισης του ισπανικού σκέλους.
- **Πρόσβαση στην εκπαίδευση:** βασική ορολογία σχετική με το σχολικό σύστημα για γονείς που επιθυμούν να στηρίξουν την προσαρμογή των παιδιών τους στο σχολείο, όπως συναντήσεις γονέα-εκπαιδευτικού, έλεγχοι προόδου και διαδικασίες εγγραφής.
- **Επίγνωση της ιδιότητας του πολίτη και των δικαιωμάτων:** λεξιλόγιο σχετικό με βασικά δικαιώματα, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και τις υπηρεσίες τοπικής αυτοδιοίκησης, σε άμεση σύνδεση με την προτεραιότητα του έργου «Κοινές αξίες, συμμετοχή και ενεργός πολιτεία».

6.5 Βασικά συμπεράσματα

- Η πραγματική δοκιμασία της γλωσσικής δεξιότητας είναι η επίδοση σε καταστάσεις καθημερινής ζωής έξω από την τάξη. Οι «εργασίες πραγματικού κόσμου» υποστηρίζουν αυτή τη μετάβαση.
- Οι δομημένες επιτόπιες επισκέψεις δίνουν συγκεκριμένη μορφή στη γλωσσική πρακτική, ενώ παράλληλα δημιουργούν θεσμική και κοινωνική επαφή.
- Η συμμετοχή σε κοινοτικές εκδηλώσεις πρέπει να μετακινεί τους συμμετέχοντες από τον παθητικό παρατηρητή στον ενεργό συνεισφέροντα.
- Η γλώσσα αποτελεί προϋπόθεση πρόσβασης στην απασχόληση και την εκπαίδευση. Οι δεξιότητες που αποκτώνται σε αυτή την ενότητα συνδέονται άμεσα με τα άλλα σκέλη του έργου, την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα.

7. Μέτρηση, αξιολόγηση και παρακολούθηση

7.1 Αξιολόγηση επιπέδου βάσει των προτύπων CEFR

Για την παρακολούθηση της γλωσσικής ανάπτυξης μέσα σε επιστημονικό και συγκρίσιμο πλαίσιο, το έργο έχει υιοθετήσει το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEFR) ως βασικό πρότυπο μέτρησης. Το CEFR ορίζει τη γλωσσική επάρκεια σε έξι επίπεδα, από το A1 (αρχάριος) έως το C2 (άριστη γνώση):

Επίπεδο	Περιγραφή	Συνάφεια στο παρόν έργο
A1	Βασικός χρήστης - πολύ απλές εκφράσεις	Συμμετέχοντες κατά την έναρξη του προγράμματος
A2	Βασικός χρήστης - απλή επικοινωνία στην καθημερινή ζωή	Στοχευόμενο ελάχιστο επίπεδο εξόδου
B1	Ανεξάρτητος χρήστης - επικοινωνία σε οικεία θέματα	Μεσοπρόθεσμος στόχος για προχωρημένους συμμετέχοντες
B2	Ανεξάρτητος χρήστης - άνετη, αυθόρμητη επικοινωνία	Μακροπρόθεσμο επίπεδο / ετοιμότητα για απασχόληση

Ο συγκεκριμένος στόχος του σκέλους της Σπάρτης είναι η επίτευξη μετρήσιμης βελτίωσης 50% στη γλωσσική επάρκεια των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια του έργου. Ο στόχος αυτός παρακολουθείται αντικειμενικά μέσω της διαφοράς ανάμεσα στις αξιολογήσεις CEFR κατά την είσοδο και την έξοδο από το πρόγραμμα.

7.2 Η διαδικασία προ-τεστ / μετα-τεστ

Προ-τεστ (κατά την έναρξη του προγράμματος)

- Το τρέχον επίπεδο του συμμετέχοντα στις τέσσερις βασικές δεξιότητες - ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση και γραφή - προσδιορίζεται με απλοποιημένο εργαλείο αξιολόγησης ευθυγραμμισμένο με το CEFR.
- Για συμμετέχοντες με χαμηλότερα επίπεδα γραμματισμού χρησιμοποιούνται εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης με μεγαλύτερη βαρύτητα στον προφορικό και οπτικό τρόπο παρουσίασης.
- Τα αποτελέσματα καταγράφονται, μαζί με το ερωτηματολόγιο αναγκών της Ενότητας 2.4, στον ατομικό φάκελο μάθησης του συμμετέχοντα.

Ενδιάμεση αξιολόγηση (στη μέση του προγράμματος, κατά το LTTA2)

- Η πρόοδος παρακολουθείται μέσω σύντομων αξιολογήσεων ανά ενότητα, δηλαδή μέσω της στήλης «Εργαλείο αξιολόγησης» του προτύπου εβδομαδιαίου σχεδιασμού στην Ενότητα 3.6.
- Οι συντονιστές ομάδων τηρούν καθημερινές εκθέσεις παρατήρησης.

Μετα-τεστ (στο τέλος του προγράμματος)

- Διενεργείται αξιολόγηση ίδιας μορφής και επιπέδου δυσκολίας με το προ-τεστ, ώστε να είναι δυνατή η άμεση σύγκριση.
- Τα αποτελέσματα τροφοδοτούν τις ατομικές αναφορές προόδου και τη συνολική αναφορά αντίκτυπου του έργου.

7.3 Ημερήσια/εβδομαδιαία έντυπα αξιολόγησης

Ημερήσια κάρτα αυτοαξιολόγησης συμμετέχοντα (συμπληρώνεται σε 2 λεπτά στο τέλος κάθε συνεδρίας):

Ερώτηση	Απάντηση (1-5)
Κατάλαβα όσα έμαθα σήμερα	
Μπόρεσα να χρησιμοποιήσω σήμερα τουλάχιστον μία νέα λέξη/έκφραση	
Ένιωσα άνετα	
Η σημερινή δραστηριότητα ήταν χρήσιμη	

Εβδομαδιαία έκθεση παρατήρησης συντονιστή ομάδας: στο τέλος κάθε εβδομάδας, ο συντονιστής ομάδας/εκπαιδευτής υποβάλλει σύντομη έκθεση στην ομάδα συντονισμού του έργου για το συνολικό επίπεδο συμμετοχής της ομάδας, αξιοσημείωτες δυσκολίες και τυχόν συμμετέχοντες που χρειάζονται ατομική προσοχή.

7.4 Μηχανισμοί ανατροφοδότησης συμμετεχόντων και συντονιστών ομάδας

Είναι σημαντικό η διαδικασία αξιολόγησης να μην είναι μονόδρομη και οι συμμετέχοντες να μπορούν επίσης να παρέχουν ανατροφοδότηση για την ποιότητα του προγράμματος:

- **Έρευνες Google Forms/Typeform:** στο τέλος κάθε ενότητας, οι συμμετέχοντες παρέχουν ανώνυμη ανατροφοδότηση για το περιεχόμενο, τον ρυθμό και τη μορφή του προγράμματος.
- **Συζητήσεις ομάδων εστίασης:** μία φορά τον μήνα πραγματοποιείται δομημένη συζήτηση με μικρή ομάδα συμμετεχόντων, 5-8 ατόμων, ώστε να συγκεντρωθεί πιο σε βάθος ανατροφοδότηση.
- **Μηχανισμός ανατροφοδότησης σε πραγματικό χρόνο:** σε συμφωνία με τη συνολική προσέγγιση διαχείρισης του έργου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν εργαλεία άμεσης συλλογής ανατροφοδότησης, όπως απλές κάρτες διάθεσης και ψηφιακές έρευνες, ώστε να αυξάνεται ο αντίκτυπος των εργαστηρίων και των καταρτίσεων.

7.5 Δείκτες επιτυχίας

Μετρήσιμοι στόχοι που έχουν τεθεί για το σκέλος της Σπάρτης:

- Το 80% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι βελτιώθηκε στη γλώσσα και/ή στην πολιτισμική ένταξη.
- Επιτυγχάνεται κατά μέσο όρο βελτίωση 50% στη γλωσσική επάρκεια ανάμεσα στο προ-τεστ και το μετα-τεστ.
- Το 60% των συμμετεχόντων στο LTTA2 λαμβάνει μέρος σε τουλάχιστον ένα τοπικό κοινωνικό έργο ή κοινοτική εκδήλωση μετά το πρόγραμμα.
- Ο αναπτυγμένος οδηγός γλώσσας φτάνει σε τουλάχιστον 500 προσβάσεις/λήψεις.
- Στο πλαίσιο του LTTA2, έως το τέλος του προγράμματος, ωφελούνται τουλάχιστον 45 άμεσοι συμμετέχοντες, τουλάχιστον 100 τοπικοί πρόσφυγες/μετανάστες έμμεσα και τουλάχιστον 500 άτομα συνολικά από τον οδηγό και το υλικό που αναπτύχθηκε.

7.6 Πρακτικό εργαλείο: Πρότυπο καταλόγου ελέγχου CEFR

Κατάλογος ελέγχου εξόδου επιπέδου A2 (παράδειγμα):

- ☐ Μπορώ να συστήσω τον εαυτό μου και την οικογένειά μου με απλές εκφράσεις.
- ☐ Μπορώ να κάνω βασικές αγορές στην αγορά.
- ☐ Μπορώ να ζητήσω/επιβεβαιώσω ένα απλό ραντεβού.
- ☐ Μπορώ να περιγράψω την καθημερινή μου ρουτίνα με απλές προτάσεις.
- ☐ Μπορώ να συμπληρώσω ένα απλό έντυπο (όνομα, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου).
- ☐ Μπορώ να περιγράψω ανθρώπους που είναι κοντά μου.
- ☐ Μπορώ να καταλάβω και να δώσω απλές οδηγίες κατεύθυνσης.

Κατάλογοι ελέγχου αυτού του είδους παρέχουν τόσο στους εκπαιδευτές όσο και στους συμμετέχοντες συγκεκριμένους, παρατηρήσιμους δείκτες προόδου, συμπληρώνοντας τα αποτελέσματα των επίσημων δοκιμασιών CEFR.

7.7 Βασικά συμπεράσματα

- Το CEFR είναι το διεθνώς συγκρίσιμο πρότυπο που χρησιμοποιεί το έργο για τη μέτρηση της γλωσσικής ανάπτυξης.
- Το μοντέλο προ-τεστ/μετα-τεστ επιτρέπει την αντικειμενική παρακολούθηση του στόχου για βελτίωση 50% στη γλώσσα.
- Τα ημερήσια και εβδομαδιαία εργαλεία αξιολόγησης επιτρέπουν τον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων και την προσαρμογή του προγράμματος σε πραγματικό χρόνο.
- Η ανατροφοδότηση δεν είναι μονόδρομη. Η φωνή του συμμετέχοντα διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη συνεχή βελτίωση του προγράμματος.

8. Ανάπτυξη και διάχυση του ψηφιακού οδηγού γλώσσας

8.1 Η διαδικασία δημιουργίας του περιεχομένου του οδηγού

Όλο το υλικό που παράγεται κατά τη διάρκεια του LTТА2 - τα σχέδια ενότητων του Κεφαλαίου 3, τα αποτελέσματα πολιτισμικών εκδηλώσεων του Κεφαλαίου 4 και οι αναφορές επιτόπιων επισκέψεων του Κεφαλαίου 6 - συγκεντρώνεται συστηματικά σε ένα αυτοτελές παραδοτέο με τίτλο «Οδηγός Γλωσσικής Ανάπτυξης». Ο οδηγός αυτός αποτελεί ένα μέρος της συνολικής «Εργαλειοθήκης ένταξης προσφύγων» του έργου και, μαζί με τους οδηγούς των άλλων δύο χωρών - Οδηγό Ψυχικής Υγείας από την Τουρκία και Οδηγό Απασχόλησης από την Ισπανία - συνθέτει ένα ολοκληρωμένο σύνολο.

Διαδικασία παραγωγής

- Κατά τη διάρκεια του LTТА2, τα αποτελέσματα κάθε ημέρας - κατάλογοι λεξιλογίου που διδάχθηκαν, σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν και ανατροφοδότηση συμμετεχόντων - καταγράφονται ψηφιακά.
- Μετά το LTТА2, στη VTM2 τον Φεβρουάριο του 2026, εξετάζεται το πρώτο προσχέδιο του οδηγού.
- Τον Απρίλιο του 2026, πριν από το LTТА3, συνεχίζεται η ανάπτυξη του περιεχομένου.
- Τον Μάιο του 2026, στη VTM3, ο οδηγός οριστικοποιείται και ξεκινά η διαδικασία μετάφρασης στις τρεις γλώσσες: τουρκικά, ελληνικά και ισπανικά.
- Τον Ιούνιο του 2026, ο οδηγός δοκιμάζεται σε τοπικά εργαστήρια και οριστικοποιείται.

8.2 Προσβασιμότητα μέσω ενσωμάτωσης κωδικών QR

Σε κάθε ενότητα του έντυπου οδηγού τοποθετούνται κωδικοί QR που παρέχουν άμεση πρόσβαση σε συναφές ψηφιακό περιεχόμενο, όπως βίντεο, ηχογράφιση ή διαδραστική άσκηση. Τα πλεονεκτήματα αυτής της προσέγγισης είναι τα ακόλουθα:

- Συνδυάζει χαμηλού κόστους έντυπο υλικό με πλούσιο ψηφιακό περιεχόμενο.
- Εξασφαλίζει χρησιμότητα για συμμετέχοντες που έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο αλλά περιορισμένη πρόσβαση σε έντυπο υλικό.
- Επιτρέπει στον οδηγό να καλύπτει διαφορετικές προτιμήσεις ως προς τη μορφή μάθησης, όπως βίντεο, ήχο και κείμενο.

Σύσταση εφαρμογής: τοποθετείται ένας μικρός κωδικός QR δίπλα σε κάθε τίτλο ενότητας. Με τη σάρωση του κωδικού, ο συμμετέχων μεταφέρεται απευθείας στην αντίστοιχη ενότητα της ψηφιακής πλατφόρμας γλωσσικής μάθησης (βλ. Ενότητα 3.3).

8.3 Διάχυση μέσω eTwinning και EPAL

Οι επίσημες πλατφόρμες Erasmus+ του έργου αξιοποιούνται ενεργά ώστε ο οδηγός και η μεθοδολογία που τον υποστηρίζει να αποκτήσουν ορατότητα σε όλη την Ευρώπη:

- **eTwinning:** χρησιμοποιείται ως κοινή πλατφόρμα για καθημερινή επικοινωνία και κοινοποίηση περιεχομένου του οδηγού και των σχεδίων ενότητων. Το υλικό που αναπτύσσεται μετά από κάθε LTТА κοινοποιείται εκεί.
- **EPAL (Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη):** συγκεντρώνονται από όλη την Ευρώπη απόψεις ειδικών για τη γλωσσική εκπαίδευση, την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Το εκπαιδευτικό υλικό που αναπτύσσεται δημοσιεύεται εκεί, ώστε να είναι προσβάσιμο σε όλη την Ευρώπη.

Στόχος: ο οδηγός να χρησιμοποιηθεί και να προσαρμοστεί από ΜΚΟ και εκπαιδευτικούς σε τουλάχιστον 5 διαφορετικές χώρες.

8.4 Ιστότοπος του έργου και στρατηγική κοινωνικών δικτύων

Ο ιστότοπος του έργου λειτουργεί ως η βασική πλατφόρμα που φιλοξενεί έναν μόνιμο, δημόσια προσβάσιμο κόμβο λήψης για όλους τους οδηγούς, τα εργαλεία και το περιεχόμενο:

- Η ψηφιακή, σε μορφή PDF ή διαδραστική, έκδοση του οδηγού παραμένει συνεχώς προσβάσιμη.
- Γίνονται μηνιαίες ενημερώσεις περιεχομένου από τη χώρα που έχει την ευθύνη τον αντίστοιχο μήνα.
- Κοινοποιούνται φωτογραφίες, βίντεο και ιστορίες συμμετεχόντων που παράγονται κατά το LTTA2, με τη συγκατάθεσή τους.
- Οι αριθμοί επισκεπτών, οι ρυθμοί λήψης περιεχομένου και τα επίπεδα αλληλεπίδρασης παρακολουθούνται τακτικά μέσω Google Analytics και Meta Insights, με στόχο τουλάχιστον 5.000 επισκέψεις στον ιστότοπο και 1.000 λήψεις περιεχομένου.

8.5 Πολυγλωσσική πρόσβαση

Για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου του οδηγού, το περιεχόμενο προετοιμάζεται και κοινοποιείται στις τρεις γλώσσες των εταίρων του έργου:

- **Ελληνικά:** πρόσβαση στη μητρική γλώσσα για τους τοπικούς συμμετέχοντες και την τοπική κοινότητα.
- **Τουρκικά:** για μεταφορά στις δραστηριότητες του σκέλους της Αντάκας.
- **Ισπανικά:** για μεταφορά στις δραστηριότητες του σκέλους του Λας Πάλμας.
- **Αγγλικά (προαιρετική πρόσθετη γλώσσα):** για πρόσβαση από άλλες ΜΚΟ και εκπαιδευτικούς σε όλη την Ευρώπη.

Στη διαδικασία μετάφρασης πρέπει να δίνεται προτεραιότητα όχι μόνο στην κατά λέξη απόδοση αλλά και στην πολιτισμική τοπικοποίηση. Ειδικότερα, τα σενάρια παιχνιδιού ρόλων και οι ιδιωματικές εκφράσεις χρειάζεται να προσαρμόζονται στο πλαίσιο κάθε χώρας.

8.6 Βασικά συμπεράσματα

- Ο ψηφιακός οδηγός γλώσσας δημιουργείται με τη συστηματική συγκέντρωση όλου του υλικού που παράγεται κατά το LTTA2 και αποτελεί μέρος της συνολικής Εργαλειοθήκης του έργου.
- Η ενσωμάτωση κωδικών QR συνδυάζει έντυπο και ψηφιακό περιεχόμενο, αυξάνοντας την προσβασιμότητα.
- Το eTwinning και το EPALΕ είναι οι βασικές πλατφόρμες που προσδίδουν στον οδηγό ορατότητα σε όλη την Ευρώπη.
- Η πολυγλωσσική πρόσβαση - στα ελληνικά, τα τουρκικά και τα ισπανικά - εξασφαλίζει τη δυνατότητα μεταφοράς του οδηγού στα άλλα σκέλη του έργου.

9. Παραρτήματα και πόροι

9.1 Χρήσιμοι σύνδεσμοι και πλατφόρμες

Πλατφόρμες ευρωπαϊκού επιπέδου

- eTwinning - πλατφόρμα συνεργασίας για ευρωπαϊκά σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- EPAL - Ηλεκτρονική πλατφόρμα για την εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη.
- SALTO Youth - κέντρο πόρων και κόμβος εκπαιδευτικού υλικού στον τομέα της νεολαίας.
- Otlas Partner Finding - πλατφόρμα για την εύρεση οργανισμών-εταίρων και τη διάχυση αποτελεσμάτων έργου.
- Erasmus+ Project Results Platform - η επίσημη πλατφόρμα αρχειοθέτησης ολοκληρωμένων παραδοτέων έργων.

Πόροι για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας: δωρεάν μαθήματα ελληνικών για ενήλικες που προσφέρονται από το Υπουργείο Παιδείας, κοινοτικά μαθήματα γλώσσας που υλοποιούνται από τοπικές ΜΚΟ και εφαρμογές ελληνικής γλώσσας για κινητά σε βασικό επίπεδο.

(Σημείωση: οι συγκεκριμένοι σύνδεσμοι ιδρυμάτων/πλατφορμών σε αυτή την ενότητα θα πρέπει να συμπληρωθούν από τη Spartan Studies Society με επικαιροποιημένες και επαληθευμένες διευθύνσεις URL πριν από την τελική δημοσίευση του οδηγού.)

9.2 Τοπικές υπηρεσίες υποστήριξης προσφύγων (Σπάρτη/Ελλάδα)

- Τοπικά γραφεία υποστήριξης μετανάστευσης και ασύλου.
- Μονάδα κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου Σπάρτης.
- ΜΚΟ και κοινοτικά κέντρα υποστήριξης προσφύγων/μεταναστών στην περιοχή.
- Σημεία παραπομπής για πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.
- Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προσφέρουν νομική συμβουλευτική.

(Η ομάδα υλοποίησης του έργου πρέπει να συμπληρώσει την ενότητα αυτή με επικαιροποιημένα και επαληθευμένα στοιχεία επικοινωνίας για τη συγκεκριμένη περιοχή της.)

9.3 Οπτικοακουστικοί πόροι

- Βίντεο κατάρτισης: τουλάχιστον 5 σύντομα εκπαιδευτικά βίντεο που βιντεοσκοποούνται κατά το LTTA2 και αφορούν την ψυχοκοινωνική υποστήριξη, τη γλωσσική εξάσκηση και θέματα πολιτισμικής ένταξης.
- Πρότυπα γλωσσικών παιχνιδιών: έντυπα/ψηφιακά πρότυπα για τα παιχνίδια που παρουσιάζονται στην Ενότητα 3.5.
- Αρχείο φωτογραφιών: τουλάχιστον 20 φωτογραφίες από πολιτισμικές εκδηλώσεις μαγειρικής και επιτόπιες επισκέψεις, με συγκατάθεση.
- Αρχείο ψηφιακής αφήγησης ιστοριών: σύντομες βιντεοϊστορίες που μοιράζονται οι συμμετέχοντες, με τη συγκατάθεσή τους.

9.4 Πρότυπα εντύπων αξιολόγησης και ερωτηματολογίων

Το παράρτημα αυτό συγκεντρώνει, σε εκτυπώσιμη και αναπαραγώγιμη μορφή, όλα τα έντυπα που αναφέρονται σε ολόκληρο τον οδηγό:

- Ερωτηματολόγιο ανάλυσης αναγκών και επιπέδου (Ενότητα 2.4).
- Πρότυπο εβδομαδιαίου σχεδιασμού ενότητας (Ενότητα 3.6).
- Κατάλογος ελέγχου διαπολιτισμικής εκδήλωσης (Ενότητα 4.6).
- Έντυπο παρακολούθησης καθοδήγησης (Ενότητα 5.5).
- Ημερήσια κάρτα αυτοαξιολόγησης συμμετέχοντα (Ενότητα 7.3).
- Κατάλογος ελέγχου CEFR (Ενότητα 7.6).

9.5 Βασικά συμπεράσματα

- Το παράρτημα συγκεντρώνει σε ένα σημείο όλους τους υποστηρικτικούς πόρους που αυξάνουν την πρακτική εφαρμοσιμότητα του οδηγού.
- Οι τοπικές πληροφορίες επικοινωνίας και φορέων πρέπει να επικαιροποιούνται για κάθε νέο πλαίσιο στο οποίο υλοποιείται ο οδηγός.
- Όλα τα έντυπα είναι έτοιμα για άμεση χρήση στο πεδίο μέσω φωτοαντιγράφου ή ψηφιακού αντιγράφου.

10. Συστάσεις για τους εμπλεκόμενους φορείς

10.1 Για εργαζομένους στον τομέα της νεολαίας και εκπαιδευτές

- Εφαρμόζετε πάντοτε την ανάλυση αναγκών της Ενότητας 2.4 πριν από την έναρξη εργασίας με κάθε νέα ομάδα.
- Δώστε προτεραιότητα στο θάρρος για επικοινωνία έναντι της γραμματικής ακρίβειας. Δημιουργήστε κουλτούρα τάξης που μειώνει τον φόβο του λάθους.
- Σχεδιάζετε τις πολιτισμικές εκδηλώσεις του Κεφαλαίου 4 όχι ως μεμονωμένες δραστηριότητες «ψυχαγωγίας», αλλά ως αναπόσπαστο μέρος της γλωσσικής μάθησης.
- Προλαμβάνετε τη δική σας επαγγελματική εξουθένωση μοιραζόμενοι τακτικά εμπειρίες με άλλους εκπαιδευτές. Οι VTM και οι μηνιαίες διαδικτυακές συναντήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό αυτό.

10.2 Για τοπικά σχολεία και εκπαιδευτικούς

- Η δομή των ενοτήτων του οδηγού μπορεί να προσαρμοστεί για συμπεριληπτική πρακτική στην τάξη. Ειδικότερα, οι τεχνικές βασισμένες σε εργασίες του Κεφαλαίου 3 μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα σε πολυγλωσσικές τάξεις.
- Εντάξτε την ενότητα «βασική ορολογία του σχολικού συστήματος» που συνιστάται στην Ενότητα 6.4 σε ενημερωτικές συναντήσεις γονέων για οικογένειες μαθητών προσφύγων/μεταναστών.
- Οργανώστε στο σχολείο «ημέρες πολιτισμικής ανταλλαγής» (βλ. Ενότητα 4.4) για να υποστηρίξετε την πρώιμη επαφή ανάμεσα σε ντόπιους και πρόσφυγες/μετανάστες μαθητές.

10.3 Για ΜΚΟ

- Μη διστάσετε να κάνετε προσαρμογές ανάλογα με το πλαίσιο όταν ενσωματώνετε τον οδηγό στα υφιστάμενα προγράμματα γλώσσας/ένταξης του οργανισμού σας. Ο οδηγός προσφέρει ένα ευέλικτο πλαίσιο και όχι μια άκαμπτη συνταγή.
- Κατά τη δημιουργία δεξαμενής εθελοντών για το πρόγραμμα καθοδήγησής σας (Κεφάλαιο 5), εξετάστε τη συνεργασία με πανεπιστημιακά προγράμματα εθελοντισμού και συλλόγους συνταξιούχων εκπαιδευτικών.
- Παρακολουθείτε τακτικά τον αντίκτυπο του προγράμματος χρησιμοποιώντας τα εργαλεία αξιολόγησης του Κεφαλαίου 7 και μοιραστείτε τα ευρήματά σας με άλλους οργανισμούς μέσω EPALE.

10.4 Για τοπικές αρχές

- Το άνοιγμα των δημοτικών υπηρεσιών σας στις επιτόπιες επισκέψεις που προτείνονται στην Ενότητα 6.2 διευκολύνει τόσο την πρόσβαση της κοινότητας προσφύγων/μεταναστών στις διοικητικές διαδικασίες όσο και την ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επάρκειας του προσωπικού σας.
- Εξετάστε το ενδεχόμενο να εντάξετε το μοντέλο που αναπτύχθηκε στον οδηγό στις τοπικές πολιτικές ένταξης και να αναζητήσετε βιώσιμες πηγές χρηματοδότησης, όπως ο τοπικός προϋπολογισμός, εθνικά κονδύλια και μελλοντικά έργα της ΕΕ.
- Ενθαρρύνετε την κοινοτική επαφή φιλοξενώντας ή υποστηρίζοντας εκδηλώσεις που χτίζουν πολιτισμικές γέφυρες (Ενότητα 4.4) ως δήμος.

10.5 Διατομεακή συνεργασία

Ο βιώσιμος αντίκτυπος του έργου δεν εξαρτάται από έναν μόνο φορέα, αλλά από τη συντονισμένη προσπάθεια εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ΜΚΟ, τοπικών αρχών και επιχειρήσεων. Προτεινόμενο μοντέλο συνεργασίας:

- **Τακτικές συναντήσεις συντονισμού:** δημιουργία τοπικής ομάδας εργασίας στην οποία οι τοπικοί φορείς, όπως σχολεία, ΜΚΟ, ο δήμος και εκπρόσωποι εργοδοτών, συναντώνται ανά τρίμηνο για τον συντονισμό των προσπάθειών ένταξης.
- **Κοινή δεξαμενή πόρων:** κοινή χρήση της δεξαμενής μεντόρων, των χώρων εκδηλώσεων και του εκπαιδευτικού υλικού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.
- **Κοινή παρακολούθηση:** διαφανής κοινοποίηση, μεταξύ των φορέων, των δεδομένων αξιολόγησης του Κεφαλαίου 7 για την υλοποίηση κοινής αξιολόγησης αντίκτυπου.

10.6 Βασικά συμπεράσματα

- Ο οδηγός είναι ένας προσαρμόσιμος πόρος που μπορεί να ανταποκριθεί στις ειδικές για το πλαίσιο ανάγκες διαφορετικών ομάδων εμπλεκόμενων φορέων.
- Η βιώσιμη ένταξη απαιτεί συντονισμένη συνεργασία ανάμεσα στην εκπαίδευση, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις ΜΚΟ και τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Κάθε ομάδα εμπλεκόμενων φορέων μπορεί να καταστήσει διαρκή τον αντίκτυπο του έργου ενσωματώνοντας τις σχετικές ενότητες του οδηγού στη δική της θεσμική ικανότητα.

11. Συμπέρασμα

Μήνυμα προς τους συμμετέχοντες

Σε όλους όσους αρχίζουν ή συνεχίζουν το ταξίδι γλωσσικής μάθησης με αυτόν τον οδηγό: η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας απαιτεί θάρρος, υπομονή και, κάποιες φορές, φέρνει απογοήτευση. Όμως κάθε νέα λέξη, κάθε συζήτηση που ξεκινά με θάρρος, κάθε μάθημα που προκύπτει από μια παρεξήγηση σάς φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στον στόχο σας. Το πρόγραμμα αυτό επιδιώκει να σας συνδέσει όχι μόνο με μια γλώσσα, αλλά με μια νέα κοινωνία, νέους γείτονες και νέες ευκαιρίες. Να θυμάστε ότι και η δική σας ιστορία και ο δικός σας πολιτισμός είναι εξίσου πολύτιμα σε αυτή τη διαδικασία. Δεν πρόκειται για μια μονομερή διαδικασία προσαρμογής, αλλά για διαδικασία αμοιβαίου εμπλουτισμού.

Μήνυμα προς τους εμπλεκόμενους φορείς

Εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας, εκπαιδευτές, μέντορες, εκπρόσωποι τοπικών αρχών και στελέχη ΜΚΟ: ο οδηγός αυτός είναι ένα ζωντανό έγγραφο που πρέπει να εμπλουτίζεται συνεχώς από την εμπειρία σας στο πεδίο. Παρότι οι μέθοδοι και τα εργαλεία που παρουσιάζονται εδώ αναπτύχθηκαν στη Σπάρτη, οι υποκείμενες αρχές τους - μάθηση βασισμένη σε εργασίες, δημιουργία πολιτισμικών γεφυρών και συστηματική μέτρηση - μπορούν να προσαρμοστούν σε κάθε πλαίσιο. Σας ζητούμε, καθώς εφαρμόζετε τον οδηγό, να μοιράζεστε με τη σύμπραξη του έργου μέσω eTwinning και EPAL τις παρατηρήσεις, τις ιστορίες επιτυχίας και τις προκλήσεις που συναντάτε, ώστε ο πόρος αυτός να γίνει ένα ζωντανό εργαλείο που συμβάλλει στην ένταξη προσφύγων και μεταναστών όχι μόνο στη Σπάρτη αλλά σε όλη την Ευρώπη.

Κοιτάζοντας μπροστά

Ακόμη και μετά την ολοκλήρωση του έργου, ο αντίκτυπος του οδηγού και της μεθοδολογίας που τον υποστηρίζει προορίζεται να συνεχιστεί. Ο ιστότοπος, ο ψηφιακός οδηγός και η εργαλειοθήκη θα παραμείνουν προσβάσιμα για τουλάχιστον 5 χρόνια. Η Spartan Studies Society θα συνεχίσει να εφαρμόζει την ικανότητα γλωσσικής εκπαίδευσης που ανέπτυξε σε μελλοντικά έργα. Το δίκτυο καθοδήγησης που δημιουργήθηκε, οι συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ και οι σχέσεις που αναπτύχθηκαν με την τοπική αυτοδιοίκηση θα αφήσουν μια διαρκή υποδομή σε επίπεδο κοινότητας, ακόμη και μετά τη λήξη της επίσημης χρηματοδότησης του έργου.

Παράρτημα 1: Χρήση αυτού του οδηγού σε δραστηριότητες κατάρτισης και καθοδήγησης

1. Προτεινόμενη δομή εργαστηρίου

Κάθε ενότητα του οδηγού μπορεί να μετατραπεί σε εργαστήριο/συνεδρία χρησιμοποιώντας την ακόλουθη δομή πέντε σταδίων:

1. Εισαγωγή (10-15 λεπτά)

Οι συμμετέχοντες καλωσορίζονται, γίνεται σύντομη ανακεφαλαίωση της προηγούμενης συνεδρίας και κοινοποιούνται ο στόχος και η ατζέντα της ημέρας. Το στάδιο αυτό είναι σημαντικό για την ενίσχυση της ασφάλειας και της ρουτίνας της ομάδας.

2. Παρουσίαση και διερεύνηση (20-30 λεπτά)

Παρουσιάζεται νέο περιεχόμενο, όπως λεξιλόγιο, πολιτισμική πληροφορία ή μια έννοια, μέσω αυθεντικού υλικού. Σε αυτό το στάδιο, ο εκπαιδευτής λειτουργεί ως διευκολυντής και αποφεύγεται η μονομερής διάλεξη.

3. Πρακτική δραστηριότητα (30-45 λεπτά)

Υλοποιείται μια εφαρμοσμένη δραστηριότητα - παιχνίδι ρόλων, πολιτισμική εκδήλωση μαγειρικής, προσομοίωση επιτόπιας επίσκεψης ή γλωσσικό παιχνίδι (βλ. Ενότητες 3.4, 3.5, 4.2).

4. Αναστοχασμός και συζήτηση (15-20 λεπτά)

Οι συμμετέχοντες μοιράζονται τις εμπειρίες τους, εκφράζουν τυχόν δυσκολίες και συνοψίζουν όσα έμαθαν. Σε αυτό το στάδιο μπορεί να συμπληρωθεί η ημερήσια κάρτα αυτοαξιολόγησης (Ενότητα 7.3).

5. Κλείσιμο και επόμενα βήματα (5-10 λεπτά)

Εξετάζονται τα 3 βασικά συμπεράσματα της συνεδρίας, ανακοινώνεται το θέμα της επόμενης συνάντησης και, όπου είναι κατάλληλο, ανατίθεται μια «εργασία πραγματικού κόσμου» (Ενότητα 6.1).

2. Προτεινόμενο μοντέλο διευκόλυνσης LTTA2 επτά συνεδριών

Προτείνεται η ακόλουθη ακολουθία συνεδριών, ευθυγραμμισμένη με το επταήμερο πρόγραμμα LTTA2 στη Σπάρτη:

- **Ημέρα 1 - Έναρξη και δημιουργία ομάδας:** συστάσεις, χορήγηση ερωτηματολογίου αναγκών (Ενότητα 2.4), σεμινάριο για τον ψυχολογικό και κοινωνικό αντίκτυπο του γλωσσικού εμποδίου.
- **Ημέρα 2 - Πολιτισμικές διαφορές και γλώσσα:** εργαστήριο πολιτισμικής ευαισθησίας, προσομοιώσεις και πρώτα γλωσσικά παιχνίδια (Ενότητες 3.5, 4.1).
- **Ημέρα 3 - Επιτόπια επίσκεψη και εφαρμοσμένη πρακτική:** επίσκεψη σε τοπικό κέντρο μεταναστών και παρατήρηση καλών πρακτικών (Ενότητα 6.2).
- **Ημέρα 4 - Υπέρβαση του γλωσσικού εμποδίου και ανάπτυξη υλικού:** παραγωγή νέου γλωσσικού υλικού και εισαγωγή στις ατομικές συνεδρίες καθοδήγησης (Ενότητα 5.2).
- **Ημέρα 5 - Ο ρόλος της γλώσσας στην κοινωνική ένταξη:** επισκέψεις σε τοπικές επιχειρήσεις/χώρους εργασίας και συνάντηση στρογγυλής τράπεζας (Κεφάλαιο 6).
- **Ημέρα 6 - Πολιτισμική εκδήλωση μαγειρικής και αξιολόγηση:** εργαστήριο «Κοινή κουζίνα» (Ενότητα 4.2) και ανασκόπηση του προσχεδίου του οδηγού.
- **Ημέρα 7 - Κλείσιμο:** συζήτηση με ειδικούς για νέες τάσεις στη γλωσσική μάθηση, συλλογή ανατροφοδότησης, οριστικοποίηση του οδηγού γλώσσας και δημοσίευσή του στον ιστότοπο του έργου.

3. Πώς μπορούν οι μέντορες να χρησιμοποιήσουν τις ασκήσεις

Πρακτικές συμβουλές για μέντορες:

- Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα σενάρια παιχνιδιού ρόλων της Ενότητας 3.4 σε πιο εξατομικευμένη μορφή στις ατομικές συνεδρίες καθοδήγησης, για παράδειγμα προσομοιώνοντας το πραγματικό επερχόμενο ραντεβού ενός συμμετέχοντα.
- Συμπληρώνετε το έντυπο παρακολούθησης της Ενότητας 5.5 στο τέλος κάθε συνάντησης. Με αυτόν τον τρόπο, τόσο εσείς όσο και ο συμμετέχων βλέπετε την πρόοδο με συγκεκριμένο τρόπο.
- Κρατήστε στο επίκεντρο των συνεδριών καθοδήγησης τους στόχους που έχει ορίσει ο ίδιος ο συμμετέχων (Ενότητα 2.4, Ερώτηση 9). Η καθοδήγηση πρέπει να υπηρετεί την ατζέντα του συμμετέχοντα και όχι εκείνη του εκπαιδευτή.

Παραδείγματα χρήσης στην καθοδήγηση: αν ένας συμμετέχων αγχώνεται για επερχόμενη συνέντευξη εργασίας, η συνεδρία καθοδήγησης μπορεί να αφιερωθεί εξ ολοκλήρου στην προσομοίωση αυτού του σεναρίου. Αν ένας συμμετέχων προετοιμάζεται για τη συνάντηση στο σχολείο του παιδιού του, ο μέντορας μπορεί να επανεξετάσει μαζί του τον κατάλογο ορολογίας εκπαίδευσης της Ενότητας 6.4.

4. Δημιουργία συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος

Βασικές αρχές:

- Σεβαστείτε το δικαίωμα κάθε συμμετέχοντα να προοδεύει με τον δικό του ρυθμό.
- Λάβετε υπόψη τη σωματική προσβασιμότητα, όπως πρόσβαση με αμαξίδιο και προσαρμογές για συμμετέχοντες με ακουστική ή οπτική αναπηρία, στον σχεδιασμό κάθε εκδήλωσης.
- Σχεδιάστε με ευαισθησία ως προς το φύλο. Σε ορισμένα πολιτισμικά πλαίσια, η συμμετοχή σε μικτές ομαδικές δραστηριότητες μπορεί να είναι περιορισμένη, οπότε προσφέρετε εναλλακτική μορφή.
- Διατηρήστε προσέγγιση με επίγνωση του τραύματος (Ενότητα 2.5) σε όλες τις δραστηριότητες. Διευκρινίστε ότι κάθε συμμετέχων έχει δικαίωμα να αποχωρήσει από οποιαδήποτε δραστηριότητα ανά πάσα στιγμή.

5. Ευελιξία και προσαρμογή

Ο οδηγός και το προτεινόμενο μοντέλο συνεδριών δεν αποτελούν πάγια συνταγή. Οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας και οι εκπαιδευτές θα πρέπει να προσαρμόζουν το περιεχόμενο στη δυναμική της δικής τους ομάδας, στους διαθέσιμους πόρους και στις αναδυόμενες ανάγκες:

- Μπορείτε να συντομεύετε ή να επιμηκύνετε τη διάρκεια των εργαστηρίων ανάλογα με το μέγεθος της ομάδας.
- Διατηρήστε επικαιροποιημένες τις συστάσεις για κοινοτικές εκδηλώσεις της Ενότητας 6.3 με βάση το εποχικό ή τοπικό ημερολόγιο εκδηλώσεων.
- Βελτιώνετε συνεχώς τις ενότητες βάσει της ανατροφοδότησης των συμμετεχόντων (Ενότητα 7.4). Ο οδηγός αυτός είναι ένα σημείο εκκίνησης που γεννήθηκε από την εμπειρία του LTTA2 και όχι τελικό σημείο άφιξης.

Ο παρών οδηγός αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου Erasmus+ «Ένταξη Ανθεκτικών Νοοτροπιών: Δεξιότητες για Πρόσφυγες και Νέους σε Μειονεκτική Θέση» (KA210-YOU-37113705) από τη Spartan Studies Society (Ελλάδα), σε συνεργασία με την Asociación AIGB (Ισπανία) και την Ένωση Γαστρονομίας, Τουρισμού και Πολιτισμού Σαμαντάγ (Τουρκία).